Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

7 ДЕКАБРЬ, СЕШАНБА № 236 (734). Сотувда эркин нархда. 1993 йил.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ КОНСТИТУЦИЯ КУНИ АРАФАСИДА ЖУМҲУРИЯТИМИЗНИНГ БИР ГУРУҲ ФУҚАРОЛАРИНИ ТАҚДИРЛАШ ҲАҚИДАГИ ФАРМОНГА ИМЗО ЧЕКДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН РЕСПУБЛИКА ФУҚАРОЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ ТАҚДИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг равнақи йўлидаги кўп йиллик ҳалол меҳнатлари ва жамоат турмушида фаол иштирок этганликлари учун қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Абдуллаев Қаландар — Ҳазорасп тумани «Эркин» жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи, Хоразм вилояти

Абдураззоқов Азиз — шоир, пенсионер

Аблақулова Шарофат Нодировна — Жомбой тумани Х. Ниёзматов номидаги жамоа хўжалигига қарашли фельдшерлик - акушерлик пунктининг мудири, Самарқанд вилояти

Авезов Артур Ашурович — Н-ҳарбий қисмнинг взвод командири.

Антов Иброҳим — Тўрткўл тумани «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси

Алламбергенова Даулетбийке Дуйсенбаевна — Шуманай тумани болалар поликлиникасининг шифокори, Қорақалпоғистон Республикаси

Ашуралиев Шодмонқул — Боёвут тумани «1 май» давлат хўжалигининг Охунбобоев номидаги бўлими бошқарувчиси, Сирдарё вилояти

Аҳмаджонов Билолжон Маҳмудович — Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси аммиак ишлаб чиқариш цехининг компрессор машинисти, Фарғона вилояти

Бабаян Сурен Меликович — пенсионер, арман маданий маркази

Барнев Муҳаммаджон — Беруний номидаги Тошкент давлат техника университети назарий механика кафедрасининг катта ўқитувчиси, уйғур маданий маркази

Баслык Георгий Ильич — «Тошкентқурилиш» давлат корпорацияси 12-қурилиш тресги 62-қурилиш бошқармасининг бригада бошлиғи

Бахриев Саъдилло Зиёевич — «Самарқандсувқурилиш» трестига қарашли хўжалик ҳисобидаги 9-автотранспорт корхонасининг ҳайдовчиси, Самарқанд шаҳри

Беньяминова Рева Шамаиловна — пенсионер, Бухоро яҳудийлари маданий маркази

Бобожонов Анорбой — Жиззах шаҳар 20-автобус паркининг ҳайдовчиси

Бозоров Тоҳир — Пешку тумани Охунбобоев номидаги жамоа хўжалигининг механизатори, Бухоро вилояти

Болтаев Ҳайит — Баҳористон тумани «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводининг бош чўпони, Қашқадарё вилояти

Болтаев Шоберди — Бойсун тумани Нодира номидаги 37-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Сурхондарё вилояти

Вўронов Сафо — Қизилтепа тумани «Меҳнат-роҳат» жамоа хўжалиги хўжаликлараро механизмлашган колоннанинг ғишт терувчиси, Навоий вилояти

Гацунаев Николай Константинович — таржимон, ёзувчи

Голиков Борис Николаевич — 7-кўприк қурилиш тресги, 67-қурилиш бригадасининг бошлиғи, Тошкент шаҳри

Гуляев Амир Гильмиддинович — пахтачилик илмий тадқиқот институтининг бўлим бошлиғи, бошқирд маданий маркази

Гюнтер Владимир Петрович — шаҳар алоқа бошқармаси қошидаги «Альтернатива» кичик корхонаси бошлиғининг ўринбосари, немис маданий маркази

Давлатов Узоқбой — Норин тумани А. Шамсиддинов номидаги жамоа хўжалигининг чилангари, Наманган вилояти

Дервинис Иозас Миколович — Ўрта Осиё электр тармоқлари қурилиш трестининг махсус қурилиш-монтаж бош бошқармаси бош муҳандисининг ўринбосари, Литва маданий маркази

Дулдулов Уахап — пенсионер, қозоқ маданий маркази

Егоров Владимир Анатольевич — Самарқанд шаҳар махсус болалар ва ўсмирлар олимпия заҳира спорт мактабининг тренер-ўқитувчиси

Жабборов Илҳом — ҳайкалтарош, Тошкент шаҳри

Жасимов Ислом Козимович — Ўзбекистон Республикаси умумий назорат бош бошқармасининг катта прокурори

Жерельева Наталья Владимировна — Ўзбекистон Республикаси давлат Божхона қўмитаси автоматлаштириш ва статистика ахборот таъминоти бошқармасининг бош инспектори

Жониизоқов Алитош — «Тошкентқурилиш» давлат корпорациясига қарашли «Тошкентқурилиш» механизация тресги 1-механизация бошқармасининг экскаватор машинисти

Жуманиёзова Омонпошша Сапаевна — Хева шаҳар гилам ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси, Хоразм вилояти

Забиров Рафат — Зарафшон шаҳар қурилиш бошқармаси пардозлаш ишлари бўйича дурадгорлар бригадасининг бошлиғи, Навоий вилояти

Зуфаров Маҳмуд — Ўзбекистон Республикаси Президенти девони ишлар бошқармаси автохўжалигининг ҳайдовчиси

Икромова Ҳалима — Наманган шаҳар тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчиси

Исоқов Жўра — Юнусобод тумани «Шодлик» маҳалла қўмитасининг раиси, Тошкент шаҳри

Йўлдошалиев Бобо — Сўх тумани «Соҳибкор» давлат хўжалиги бўрдоқичилик фермасининг бригада бошлиғи, Фарғона вилояти

Йўлдошев Аваз Умарович — Чирчиқ шаҳар пайвандлаш-механика цехининг пармаловчиси, Тошкент вилояти

Казимов Алимжан Салиевич — «Аксак» тижорат ишлаб чиқариш марказининг бўлим бошлиғи, Озарбайжон маданий маркази

Кемесариев Бурхон Толегенович — Учқудуқ тумани Гагарин номидаги давлат хўжалигининг бош чўпони, Навоий вилояти

Ким Владимир Николаевич — Мирзо Улуғбек туманидаги корейс маданий жамиятининг раиси

Ким Зоя Григорьевна — Юқоричирчиқ тумани «Политотдел» жамоа хўжалиги «Жемчужина» халқ рақс ансамблининг бадиий раҳбари, Тошкент вилояти

Кимсанов Мамасиддиқ — Задарё тумани «Гулбоғ» давлат хўжалигининг бригада бошлиғи, Наманган вилояти

Климкович Алексей Николаевич — «Виктория» кичик корхонасининг раҳбари, белорус маданий маркази

Киселёв Сергей Сергеевич — Чирчиқ шаҳар қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати ишлаб чиқариш участкаси 10-цехининг устаси, Тошкент вилояти

Латипова Адолат Абдураҳимовна — Шофиркон тумани гилам тўқиш фабрикасининг тўқувчиси, Бухоро вилояти

Мавлонов Шавкатжон — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг штаб бошлиғи

Маменов Тургангали — Қўнғирот тумани Чапаев номидаги овул кенгашининг раиси, Қорақалпоғистон Республикаси

Махсудов Жакбарали — Норин тумани «Пастки чўжа» маҳалла қўмитасининг раиси, Наманган вилояти

Мақулов Жабборқул — Ховос тумани «Ховос» давлат хўжалигининг бош чўпони, Сирдарё вилояти

Мельникова Галина Витальевна — Ўзбекистон давлат Телерадиоэшиттириш компаниясининг диктори

Мирзаев Жўрабой — Гулистон тумани Улуғбек номидаги жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи, Сирдарё вилояти

Мишустин Владимир Ильич — Навоий кон-металлургия комбинатининг шимолий руда бошқармасига қарашли «Восточный» кони экскаватор машинистлари бригадасининг бошлиғи, Навоий вилояти

Муҳамедов Давлат Қодирович — «Усто» бирлашмасининг ганчкор устаси, Тошкент шаҳри

Мўминов Соқижон Азизович — Бош режалаштириш ва лойиҳалаш илмий тадқиқот институтининг бўлим бошлиғи, Тошкент шаҳри

Набиев Тўхтамурод Саҳобович — Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш институтининг «қишлоқ хўжалик машиналари» кафедраси доценти, тожик маданий маркази

Наурузов Ашур — В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг газ пайвандчиси

Николаева Антонина Алексеевна — Ғаллаорол тумани босмахонасининг ҳарф терувчиси, Жиззах вилояти

Норимуродов Эшпўлат — Қизириқ тумани Истара қишлоқ участкаси марказий касалхонасининг бош шифокори, Сурхондарё вилояти

Нуриддинов Дадахон (Дадахон Нурий) — ёзувчи-публицист, Тошкент шаҳри

Омонов Жумақилич — Тошкент давлат университетининг доценти, туркман маданий маркази

Ортиқова Ўлмасхон — Марҳамат тумани «Машъал» жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи, Андижон вилояти

Отабоев Вўрон — Гурлан тумани «Гулистон» давлат хўжалигининг бригада бошлиғи, Хоразм вилояти

Панасенко Роза Вениаминовна — пенсионер, яҳудий маданий маркази

Пожитков Александр Федорович — «Бухорооролсувқурилиш» трестига қарашли Қоракўл механизмлашган кўчма колоннанинг экскаватор машинистлари бригадасининг бошлиғи

Прихожий Виктор Андреевич — «Узэлектромонтажмахсусқурилиш» трестига қарашли 2-монтаж бошқармасининг бошлиғи, Тошкент шаҳри

Пўлатов Суннат Ғайбуллович — «Мусаввир» республика фирмасининг кўн устаси, Тошкент шаҳри

Ражабова Мавжуда Абдуллаевна — Ўзбекистон Республикаси прокуратураси органларида терговни назорат қилиш бошқармаси прокурори

Равшанова Жамила Рўзметовна — Дўстлик тумани маданият уйининг болалар билан ишлаш тўгараги раҳбари, Жиззах вилояти

(Давоми 2-бетда).

Самарқанд вилоятининг Нурobод туманидаги Раззоқ Жаҳонгиров номли наслчилик хўжалигида 70 минг бош қўй-қўзи парваришланмоқда. Мардон Суяров бошқарувчилик қилаётган бўлим отарларида боқилаётган наслдор моллар сони 12 мингтани ташкил этади. Бундан ташқари бўлим чорвадорлари 142 туя, 214 йилқи уюрларини ҳам қишловдан соғ-омон олиб чиқиш учун барча тадбирларни кўрмоқда.

Суратда: (ўнгда) бўлим бошқарувчиси Мардон Суяров; бош чўпон Бердиёр Тўхтамуродовнинг номи илғор чўпон сифатидагина эмас, балки миллий кураш бўйича донгдор полвон сифатида ҳам вилоятда машҳур.

Тоҳир НОРҚУЛОВ олган сурат.

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

БАЙРАМГА ТУҲФАЛАР

Катта табиий қийинчиликларга қарамай Фарғона вилоят деҳқонлари йиллик маррани эгаллаш учун астойдил курашяптилар. Конституция байрами арафасида вилоятдаги учта туман пахта топшириш йиллик режасини бажарди. Учкўприк тумани пахтакорлари 28 минг тоннадан ортиқ хирмон уйдилар. Бу муваффақиятга ҳозиргача ҳар гектар ердан салкам 40 центнердан ҳосил йиғиб олган Мирзааҳмад Деҳқонов номли жамоа пахтакорлари муносиб улуш қўшдилар.

Шунингдек, Бувайда тумани пахтакорлари 28 минг 800, Данғара тумани заршунослари эса 33 минг тоннадан зиёд қимматбаҳо хом ашё тайёрлаб режани уддалашди.

Набижон СОВИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАРАДДУД

БУ йил навоийликлар учун чинакам байрамлар йили бўлди. Улар мустақиллик байрамидан сўнг, Навоий шаҳри ва Навоий кон-металлургия комбинатининг 35 йиллиги, Навоий машинасозлик заводининг 30 йиллигини қарши олишди. Томдилик машҳур чўпон Жабай Балимановнинг 100 йиллиги эса бутун вилоятда кенг нишонланди.

— Яна бир катта тантанага тайёргарликни бошлаб юбордик, — дейди вилоятда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси бир йиллигини нишонлаш бўйича тузилган комиссия раиси, вилоят ҳокимининг биринчи муовини Леонид Виленский.

Бу борада барча тадбирларни белгилаб қўйганмиз. Ҳуқуқшунослар асосий қонунимиз тўғрисида меҳнат жамоалари ва ўқув масканларида тарғибот ишларини бошлаб юборишди. Чунки ҳар биримиз давлатимиз бош қонунининг мўътабар сатрларини юракка жо қилиб олмоғимиз даркор.

Навоий Давлат педагогика институтида Конституцияга бағишлаб илмий-амалий конференция ўтказилади. Вилоят фахрийлар кенгаши умумхалқ ҳашарини уюштириш ташаббуси билан чиқиб, ҳашар куни оқсоқолларнинг ҳар бири 3 тупдан кўчат ўтказишга бел боғладилар.

Қариялар ва кам таъминланган оилаларни йўқлаш, улардан кўнгил сўраш анъанага айланиб қолган. Вилоят ҳокимлиги шу мақсадда маблағ ажратмоқда.

Муҳими, навоийликлар 8 декабрь республика ҳаётида энг ёруғ ва қутлуғ кун бўлиб қолишига ишонадилар.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР КУНИ БЕЛГИЛАНСА...

Республикамизнинг барча жойларидаги сингари шаҳримиздаги «Ёшларни ҳарбий касбга йўналтириш» махсус лицейида ҳам мустақил давлатимизнинг Конституцияси кунига бағишланган кўргазмали ташвиқот ва тарғиботлар ўтказилмоқда.

Лицейимизда Асосий қонунимизга бағишланган дарслар ўтилаяпти. Уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар ташкил этганмиз. Қизғин мунозарали суҳбатлар бўлаяпти. Бироқ, ушбу йиғинлар давомида бўлажак зобитларимизнинг кўпроқ мустақилликка эришганимизга икки йилдан ошаётганига қарамасдан, Қуролли кучлар кунининг белгиланмаганлиги тўғрисидаги ҳақли, эътирозли саволлари ҳар қандай кишини ўйлантириб қўяди.

Албатта, ёшларимизнинг бундай эътирозларига қўшилмасдан илож йўқ. Чунки дунёдаги ҳар қандай мустақил давлатнинг Қуролли кучлари куни алоҳида сана сифатида нишонланади. Истардикки, Коституциямиз қабул қилинган кун муносабати билан ўтказилажак тадбирда мустақил давлатимизнинг Қуролли кучлари куни ҳам белгилаш инобатга олинса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Шунингдек, бўлажак ёш зобитларимизни қаҳрамонлик, мардлик анъаналари билан тарбиялаш мақсадида уларга Амур Темур, Бобур Мирзо, Темур Малик каби боболаримиз ҳаётига оид қисқа дақиқали фильмлар кўргазмаси ташкил этишимиз учун мутасадди раҳбарлар имкон қадар ёрдамлашишса, ёш ҳарбийларимиз учун улкан бир маънавий озуқа бўлган бўлур эди.

Собир АҲРОВОВ,
Ёшларни ҳарбий касбга йўналтириш махсус лицейининг директори, подполковник.

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР * ВОҚЕАЛАР * ФАКТЛАР

ҚУДУҚЛАР ҚАЙТА КЎЗ ОЧДИ

ЖАЛОЛҚУДУҚДАГИ 27-давлат подшипник заводи сув насослари учун эҳтиёт қисмлар тайёрлашга киришди.

«АНДИЖОННЕФТ» бошқармаси буюртмаси билан тайёрланган эҳтиёт қисмлар шарофати билан 16 мингдан зиёд насос таъмирланди ва тўхтаб қолган қудуқлар қайта ишга тушди. Бу зарур қисмлар шу пайтгача хориждан келтириларди.

ҚИШЛОҚДАН ОРТГАНИ ТУМАНГА

БАНДИХОН туманидаги «Тошкент» жамоа хўжалиги деҳқонлари ғалла экиладиган майдонларини қарийб икки ҳисса кенгайтирдилар. Шу билан бирга ҳосилдорликни ҳам анча ошириб, дон етиштиришни кескин кўпайтиришга эришдилар. Бунда оилавий звеноларнинг ҳиссаси, айниқса, барака бўлди. Абдураҳмон Абдуллаев бошлиқ ана шундай звено аъзолари (суратда) бу йил ҳам кузги буғдойни ўз вақтида экиб олдилар.

ХОРИЖ МОЛЛАРИ ВАЛЮТАГА СОТИЛАДИ

«ЖИЗЗАХСАВДО» концерни тармоғида валютага маҳсулот сотадиган шаҳобчалар очилди.

ШАҲАРДАГИ «Наврўз» универмагида, «Зебо», «Гўзал» дўконлари, шунингдек, «Зумрад» марказий универмагида ана шундай бўлимлар ишлай бошлади. Уларда хориждан келтирилган саноат моллари валютага савдо қилинмоқда.

ЭКСПЕДИЦИЯ ДЕВЗИРА ШОЛИНИ ИЗЛАЙДИ

АВЛОД-аждодларимиз неча асрлардан буён асраб-авайлаб келаётган ҳақиқий девзира шолиси қаерда яхши ўсади?

ЎЗБЕКИСТОН Қишлоқ хўжалик фанлари академияси шоличилик илмий-тадқиқот институти олимлари ана шуни аниқлаш мақсадида Қорадарё ўзани бўйлаб экспедиция уюштиришмоқчи. Уларнинг тахминича, дарё бўйида шоли экадиган деҳқонларда девзиранинг оқ ва қора нави бор бўлса керак. Агар шундай бўлса ҳақиқий девзира шолисини кўпайтириш имкони туғиларди.

ҚЎЛИ ОЧИҚ ФЕРМЕРЛАР

«ЛОЧИН» фермер хўжалигидаги қорамоллар туёғи икки йилда 25 тадан ошди. Боғдод туманидаги Ҳазиний номи билан аталувчи бу фермер хўжалиги аъзолари қўли очиқлиги билан ҳам ҳамқишлоқлари ҳурматига сазовор бўлаяпти. Савобталаб оила вақти-вақти билан мол сўйиб, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга, болалар боғчасига бепул гўшт улашиб туради.

АЛ-ХОРАЗМИЙ, НАВОИЙ... ПАРТАЛАРИ

ХОНҚА туманидаги Муқимий номли мактаб муаллими, халқ таълими аълочиси Йўлдош Хожиев янгича анъананинг ташаббускори бўлди.

ИЗЛАНУВЧАН муаллим ўзи таълим бераётган бошланғич синфларда улуғ алломалар — Ал-Хоразмий ва Алишер Навоий парталарини ташкил этди. Ўқишда аълочи, хулқда намунали ўқувчилар ана шу парталарда ўтириб, илм олиш шарафига муяссар бўладилар.

ВОҚЕАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН РЕСПУБЛИКА ФУҚАРОЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ ТАҚДИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

Раззоқов Иномжон Мирзараимович — Пискент тумани 15-хўжаликлараро механизмлашган кўчма колоннанинг ғишт терувчиси, Тошкент вилояти

Расулов Маҳамаддамин Олимжонович — Тошкент шаҳар ҳокимлиги архитектура ва шаҳар қурилиш бош бошқармасининг бошлиғи

Русинкевич Эдмунд Войцехович — пенсионер, поляк маданий маркази

Рўзиева Сельбиноз Отаевна — Термиз шаҳар «Темирйўлчилар» маҳалла қўмитасининг раиси, Сурхондарё вилояти

Рўзметов Акмал Абдулқосимович — Чирчиқ шаҳар қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати қурилиш бўлимининг қурувчи муҳандиси, Тошкент вилояти

Саидназаров Жумабой — Янгибозор тумани қурилиш-монтаж бошқармаси ижара ташкилоти пардозловчилар бригадасининг бошлиғи, Хоразм вилояти

Саитқулов Аҳматжон Ҳусаинович — Бекобод шаҳар металлургия заводининг пўлат қуювчиси, Тошкент вилояти

Салимов Умар Ибрагимович — Турк маданий марказининг раиси

Сапарова Ҳаловат Рўзиевна — Касби тумани «Наргиз» болалар боғчаси мудираси, Қашқадарё вилояти

Тиркачев Эшбек — Фориш тумани «Мирзачўлсовхозқурилиш» трестига қарашли 3-механизмлашган кўчма колоннанинг бригада бошлиғи, Жиззах вилояти

Тўхтаохунова Кибриё — Андижон шаҳар трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси 1-тикув цехининг тикувчиси.

Умаров Бўрон — журналист, пенсионер

Уразбоев Конисбай — Охунбобоев номидаги 1-махсус мактабнинг директор ўринбосари, Қорақалпоқ маданий маркази

Чориев Ҳамро — Вобкент тумани «Ўзжамоахўжаликқурилиш» тресги 200-хўжаликлараро махсус механизмлашган кўчма колонна бўёқчилар бригадасининг бошлиғи, Бухоро вилояти

Чуб Виктор Евгеньевич — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология бош бошқармасининг бошлиғи, Тошкент шаҳри

Шодматов Ҳабибулло Маҳамаджонович — «Фарғонасаноатхўжаликқурилиш» акционерлик қурилиш компаниясига қарашли 2-қурилиш бошқармасининг сувоқчиси, Фарғона вилояти

Эргашев Рустам Мухторович — Қўшработ тумани «Самарқандгеология» ишлаб чиқариш бирлашмаси Зармитан дала қидирув экспедициясининг 1-шахта проходкачиси, Самарқанд вилояти

Эргашева Махсуда — Олтиариқ тумани 19-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Фарғона вилояти

Эрқулов Махмирзо — Косон туманидаги 92-автокорхонанинг ҳайдовчиси, Қашқадарё вилояти

Утаганов Йўлбарс Ҳожиматович — Избоскан тумани рассомчилик устахонасининг ёғоч ўймакорлиги устаси, Андижон вилояти

Қурбаниёзов Дуйсенбай — Бўзатов тумани «Олғабос» агроучасткасининг бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси

Ғофуров Махсатилло — Сирдарё тумани Ленин номли жамоа хўжалигининг механик-ҳайдовчиси, Сирдарё вилояти

Ғуломов Раҳматилло Нарзиевич — «Муборакгаз» кон бошқармаси нефть қуйиш эстакадасининг бошлиғи, Қашқадарё вилояти

Ҳалилов Муҳаммаджон — Булоқбоши тумани маданият уйининг директори, Андижон вилояти

Ҳамидов Рустам Муҳсинович — Ҳамза номидаги театрнинг бош режиссёри, Тошкент шаҳри

Ҳасанбеков Бахтиёр — Ўзбекистон Республикаси Президенти девони ишлар бошқармаси автохўжалигининг 1-тоифа ҳайдовчиси

Ҳасанов Жонимкул — Олтинсой тумани, «Олтинсой» жамоа хўжалигининг ферма мудири, Сурхондарё вилояти

Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ҲОФИЗИ»

Саиджонов Ўлмас — Қарши канали коллектор-дренаж ва суғориш тармоқлари бошқармасининг етакчи муҳандиси, Қашқадарё вилояти

Ҳотамов Ориф — Ю. Ражабий номидаги «Мақом» ансамблининг артисти

«ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ»

Йўлдошев Баҳодир — А. Ҳидоятов номидаги ўзбек давлат ёшлар театрининг бадиий раҳбари

Юсупова Тўти — Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрининг артисти

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ»

Саломов Ғайбулла Тожиддинович — Тошкент давлат университети таржима назарияси кафедрасининг мудири, профессор

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ»

Абдураҳимов Қаҳрамон — Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрининг артисти

Йўлдошева Муҳаббат Ражабовна — А. Мажидий номидаги Каттақўрғон шаҳар драма театрининг артисти, Самарқанд вилояти

Йўллиев Шамси Жуманазарович — С. Айний номидаги Бухоро вилояти мусиқали драма ва комедия театрининг артисти

Раззоқова Муяссар Қодировна — А. Навоий номидаги ўзбек давлат академик катта театрининг опера ижрочиси

Салимов Абдушоир Олимжонович — Муқимий номидаги ўзбек давлат академик мусиқий театрининг яккахон хонандаси

Соҳибов Муродилла Алиқулович — М. Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси қошидаги «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг яккахон хонандаси

Султонов Зокиржон — Ўзбекистон давлат Телерадиокомпаниясининг мусиқали радиоэшиттиришлар таҳририятининг муҳаррири

Тўхтасинов Мамиржон Салимжонович — Олтиариқ тумани марказий маданият уйининг бадиий раҳбари, Фарғона вилояти

Қулабдуллаев Неъмат — ўзбек давлат филармониясининг яккахон хонандаси

Ҳасанова Маҳбуба Комиловна — Ю. Ражабий номидаги «Мақом» ансамблининг артисти

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ»

Йўлдошев Абдусамад — «Халқ сўзи» газетасининг бўлим муҳаррири

Қоратаев Турсунқул Абураҳмонович — Ўзбекистон давлат Телерадиокомпанияси сиёсий-иқтисодий кўрсатувлар таҳририятининг бош муҳаррири

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ»

Габдуллин Айрат Хатмуллович — Ўзбекистон давлат Телерадиоэшиттириш компанияси «Дўстлик» видеокомпаниясининг бошловчиси, татар маданий маркази

Жўраева Раъноҳон Ғофуровна — Ўзбекистон давлат Телерадиоэшиттириш компаниясининг диктори

Наҳанов Отаёр Иброҳимович — шоир, меҳнат ногирони, Тошкент шаҳри

Савуров Мане Давурович — Ўзбекистон Фанлар Академияси тарих институтининг докторанти, дунган маданий маркази

Шоёқубов Шохалил Каримович — «Мусаввир» республика фирмасининг бош директори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЮРИСТ»

Каримов Муроджон — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги тергов бошқармасининг катта терговчиси

Мўминов Муҳаммади Бўронович — Самарқанд вилояти Норпай районлараро прокурорининг ўринбосари

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

Криволапов Анатолий Михайлович — «Тошметроқурилиш» бошқармасига қарашли 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи, Тошкент шаҳри

Лиманский Владимир Абрамович — 7-кўприк қурилиш трестининг бош муҳандиси, Тошкент шаҳри

Ҳошимов Акбар — «Тошкентқурилишмеханизация» концернига қарашли 3-механизация бошқармаси автокорхонасининг машинисти

Ғафуров Қобилжон Ортиқович — «Тошметроқурилиш» бошқармасига қарашли 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг бригада бошлиғи, Тошкент шаҳри

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 4 декабрь.

Муштарий мулоҳазаси

Кайковус асл ҳолига қайтмоғи лозим

Кайковус канали узоқ йиллар шаҳримизнинг кўркига кўрк қўшиб келган. Одамлар ҳам унга жиддий эътибор беришган. Канал бўйларига турли дарахтлар экилиб, соя-салқин жойлар ҳосил қилинган, ҳар чақиримда эса, тўғонлар қурилиб, шаҳарга об-ҳаёт чиқарилган. Унинг суви атрофдаги ҳар бир хонадонга кириб бориб, ҳовлидаги экин-тикинлару гулзорларни яшнатиб турган. Аҳолининг асосий ичимлик суви манбаи бўлганлиги учун ҳам каналии ниҳоятда тоза сақлашган. Сувга тупуриш, ахлат ташлаш ва бошқа йўллар билан ифлослантириш каби ноҳуш ҳоллар деярли учрамасди. Ҳар бир маҳаллада икки-учтадан сув тегирмонлари ишлаб турган. Кайковусда балиқ ҳам ниҳоятда сероб эди.

Аммо Тошкент аҳлига узоқ вақт давомида хизмат қилиб келган ана шу каналнинг ҳимоясига масъул бўлган ташкилотлар кейинги пайтларда унга эътибор бермай қўйишди. Натижада каналга «ҳужум» бошланиб кетди. Унинг атрофида истиқомат қилувчи аҳоли ҳовлиларини канал ҳисобига кенгайтириб ола бошладилар. Натижада илгарилари кенглиги 12-15 метргача борадиган Кайковус анча торайиб кетди. Сувга туташ ҳовлиларда яшовчи оилалар чиқиндиларни унга ташлай бошлашди. Неча ўн йиллар мобайнида ахлат оқизилиши натижасида канал анча саёзлашиб қолди.

Қишда канал суви тўхтатиб қўйилади. Одамлар эса одатдагидек, қуруқ ўзанга чиқиндиларни тўкишда давом этишади. Оқибатда сув йўли тўсилиб қолади. Баҳор келгач, каналии чиқиндилардан тозалашга колхозчилар жалб этилади. Ҳеч ким уларнинг ишлари сифатини назорат қилмаганлиги учун баъзилари чиқиндиларни ташқарига чиқариб ташламай, жойида ёткизиб, текислаб кета қолади. Бундай ҳол ҳар йил давом этади...

Гапираверсак, гап кўп. Лекин энди Кайковусга ҳам жиддий эътибор бериб, уни ҳимоя қилиш ҳамда асл ҳолига қайтариш тўғрисида бош қотириш вақти келди, деб ўйлайман. Бунинг учун туман ижроия комитетлари, сув хўжалиги бўлими, ободонлаштириш бошқармалари унинг аҳволига тузукроқ эътибор беришлари лозим. Биз каналнинг бурунгидек соф, мусаффо ҳолда оқишини истаймиз.

Юсуф МУҲАМЕДОВ,
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов тумани, Ҳасанбой маҳалласи.

• Бозор иқтисодиёти йўлида

НАЗОРАТСИЗ ИШЛАШГА ЎРГАНАЙЛИК

«Ўздавстандарт» мутахассислари йил бошидан бери машинасозлик, қурилиш, деҳқончилик саноати, нефть-кимё корхоналари, ширкатлар, кичик ва ижара корхоналари маҳсулотлари, халқ истеъмоли моллари, шунингдек, экспорт учун тайёрланган маҳсулотлар сифатини назорат қилиб келмоқда. Текширишлар натижасида андозалар ва ўлчов қоидаларини бузиш ҳоллари бирмунча камайгани қайд этилди. Бироқ, қоидалардан четга чиқиш ҳоллари ҳали ҳам ҳаддан ташқари кўп. Текширишдан ўтказилган молларнинг ярмидан кўпи нуқсонлардан холи эмас.

ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ

Давлат назорати ходимлари «Паркент» нон ишлаб чиқариш бирлашмасида 33 тонна қолипнон — буханкани текшириб кўришди. Олий навли оқ ундан тайёрланган нонниыг намлиги 1,5 фоиз ошириб юборилгани аниқланди. Арзимаган нарса-ку, дейсизми? Ҳисоб-китоб қилиб кўрсангиз, корхона нон ўрнига қанча сувни истеъмолчиларга жўнатганини билиб оласиз.

Дарвоқе, сув тўғрисида: мазкур нон ишлаб чиқариш бирлашмасида чанқоқбосди ичимликлар ҳам тайёрланади. 25 яшикка жойланган «мандаринли» ичимлиги текшириб кўрилганида, унга меъёрдагидан атиги ўндан икки фоиз газ кам қўшилгани, қуруқ моддалар ўрнига ниҳояти ўндан уч фоиз сув қўшилгани аниқланди. Бу — арзимаган нарсага ўхшаб кўринади, аммо шу миқдорни бутун ишлаб чиқариш миқёсига жорий қиладиган бўлсак, ана шу «арзимаган нарса»нинг салмоғини кўрамиз. Бундай қоида бузишлар тўғрисида Тошкент вилоят матлубот уюшмаси, Ўзбекбирлашув, Паркент тумани ҳокимлиги хабардор қилинди, айбдорлар хусусидаги материаллар маъмурий комиссияга юборилди.

Бухоро нон комбинатидаги текширувда ҳам ноннинг намлиги оширилгани аниқланди. Бу ерда тайёрланаётган макаронлар қинғир-қийшиқ, синиб, увалаииб кетган. Текширув материаллари вилоят ҳокимлигига йўлланди. Фарғона улгуржи-чакана савдо идорасини мол етказиб берувчилар доғда қолдиришибди — улар келтирган картошкада нитратлар йўл қўйилиши мумкин бўлган даражадан икки марта, пиёзда — уч марта кўп бўлиб чиқди. Бу маҳсулотни сотиш тақиқлаб қўйилди.

ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ МОЛЛАРИ

Бухоро вилоятининг Ромитан туманидаги халқ истеъмоли моллари фабрикасида давлат назорати ходимлари текширувига қадар анчагина сифатсиз моллар сотиб юборилган экан. Корхонада ҳеч ким эркаклар қўйлагининг ёқаси қийшиқ тикилганига, аёллар халатининг тугма тешиги қийшиқ ўйилганига эътибор бермаган, тикишда эса тегишли нина ва ипдан фойдаланилмаган. Сифатсиз маҳсулот тайёрлагани учун корхона анча зарар кўрди — бу маҳсулотлар қиймати ҳисоб-китобдан чегириб ташланди.

Ғалаба туманидаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишлаб чиқариш бирлашмасида кийим-кечак тикишда андозалар бузилаётгани қайд қилинди. Корхона бу аҳволни тузатмагунича кийим-кечак тикиш тақиқлаб қўйилди.

«Тоштўқимамаш»да ҳам халқ истеъмоли моллари тайёрлашга киришилган эди. Бу ерда икки турдаги маҳсулот текшириб кўрилди ва иккаласи ҳам сифатсиз деб топилди. «Лаззат» деб аталмиш механик хамир қоргичнинг куракчалари тишлашиб қолади, электр гўшт қиймалагич эса, ишлатишга ярамайди. Бу молларни сотиш ҳам тақиқлаб қўйилди.

ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ

Вобкентдаги ғишт заводида ишга лоқайд муносабатда бўлинаётгани қайд этилди. Бу ерда чиқарилаётган ғишт яхши пишмайди, қинғир-қийшиқ, транспортга юклашдаги палапартишликлар туфайли қурилишларга синган ғиштлар келиб тушмоқда. Бунинг боиси, ўлчов воситаларининг кўнгилдагидек эмаслиги ва меъёрий ҳужжатларнинг йўқлигидадир. Шундай экан, сифат тўғрисида қандай гап бўлиши мумкин? Яна тўпланган материалларни маъмурий комиссияга, Бухоро вилояти прокуратурасига юборишга тўғри келди.

«Ўздеҳқончиликқурилиш»га қарашли Қўқон қурилиш материаллари комбинатида текшириш ўтказилганида ғовакли темир-бетон плиталар ишлаб чиқаришда енгил бетоннинг ғоваклиги ва зичлиги текширилмаслиги маълум бўлди. Бунинг устига, тайёрланган плиталарга қўйилган белгидан қурувчи бу маҳсулотдан қаерда фойдаланиш мумкин, қаерда фойдаланиш мумкин эмаслигини билиб ололмайди. Бу маҳсулотни сотиш тақиқлаб қўйилди...

ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ

Телефон тармоқларининг иши доим норозиликларга сабаб бўлади. Давлат назорати томонидан Тошкент шаҳрининг 29-, 46-, ва 48-АТСлари текшириб кўрилганида, мазкур станцияларда техник хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилмаслиги аниқланди. Алоқачиларда станциялараро уланиш-чақиришнинг мукаммал эмаслик коэффициенти деган тушунча бор. Ана шу коэффициент белгиланган нормадан 3—7 марта ортиқ экан. Масалан, 46-АТСдан 24-, 45-, 43-, 62-, 77-АТСларга телефон қилиш айниқса мураккаб, 48- ва 29-АТСларда ҳам аҳвол шундай. Линияларнинг ёмон аҳволдалиги ва уларга сифатсиз хизмат кўрсатиш оқибатида ана шундай нуқсонлар рўй бермоқда.

Хўш, абонентлар тўлайдиган пуллар нимага сарфланмоқда? Текширувчилар назарига тушган барча ўлчов воситалари давлат назоратидан ўтмади. Балки, абонентлардан йиғиладиган пуллар жарима тўлаш учундир — телефон хизмати кўрсатишнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботлардан 25 миллион сўм чиқариб ташланди. Кўрилган фойдадан икки миллион сўмга яқин бюджет ҳисобига ўтказилди. Алоқачилар эҳтиёт қисмлар етишмаслиги, магистрал ва станциялараро кабеллар тез-тез ишдан чиқиб туришини рўкач қиладилар. Бундай баҳоналар телефондан фойдаланиш ҳақини ўз вақтида тўлаб турадиган абонентларни хурсанд қилармикин? Яна бир савол туғилади: телефоннинг носозлиги учун сизга бирон марта товон тўлашганми? Ғалати, лекин адолатли савол.

ДАВЛАТ НАЗОРАТИ ЁРДАМИНИ АЯМАЙДИ

Сўнгги вақтларда давлат назорати ходимлари, андоза ва ўлчов мутахассисларининг вазифаси сезиларли равишда кенгайди — улар фақат жазо чораларини қўллабгина қолмай, камчиликларни тузатиш учун ҳам кучғайрат сарфламоқдалар. Чунончи, Тошкентдаги Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикасида ўтган йили андозалар бузилаётгани аниқланган эди. Бу ерда изчил давлат назорати жорий қилинди. Натижада эскирган ускуналар алмаштирилди ва ҳатто рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Худди шундай тарзда иш тутиб, том устига ёпиладиган плиталар, тикувчилик ва зардўзлик маҳсулотлари, пиёла, печенье, ҳолва, қандолат, бошқа кўплаб маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган кўпгина корхоналар ишида тартиб ўрнатилди. Давлат назорати ходимлари янги турдаги маҳсулотларни, масалан, юмшоқ мебель тайёрлаш учун керак бўладиган ғовакли резина, тошга ишлов бериш ва ойна кесишда ишлатиладиган сифатли асбоб, олмос кукунлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда ёрдам бердилар. Бундай маҳсулотларнинг кўпгина турлари хорижий фирмаларни ҳам қизиқтириб қўйди.

Қабул қилинган меъёрларга риоя қилиш, ишга яроқли ўлчов асбобларидан фойдаланиш ҳисобига бошқа корхоналар ҳам ютуқларга эришишлари мумкин. Аммо, айни шу масалаларда бузилишларга йўл қўйилмоқда. Давлат назорати ходимлари эса, доим ҳушёр туриб, аҳволни тузатиш чораларини кўрмоқдалар.

Хуллас, бозор бевосита маҳсулот тайёрловчиларни фақат сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга интилишга даъват этмоқда. Акс ҳолда ишлаб чиқарувчи синади. Бироқ, кўпчилик ишга илгариги муносабатни ҳанузгача ўзгартирмаётганга ўхшайди. Бозор иқтисодиёти эса, рақобатга бардош берадиган сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни талаб қилади.

Г. КОВАЛЬ,
ЎзА мухбири.

Бухоро вилоятининг Бухоро туманидаги Солиҳ Ёдгоров номидаги хужалик деҳқонлари келгуси йилдан бошлаб етиштирган маҳсулотларини ўзлари консервалаб сотиш имкониятига эга бўлишади. Ҳозир консерва заводи қурилиши қизғин давом этаётир. Завод ишга тушгач, йилига 1,5 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: илғор пайвандчи Сергей Мафтян иш устида.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат.

ЭЛЧИХОНАДА АФҒОН ФИЛЬМИ КЎРИГИ

Яқинда Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонасида афғонистонлик ёш кинорежиссёр Саид Хумоюн Мурувват суратга олган «Кўк кўл» фильми кўриги бўлиб ўтди.

Мазкур тадбирда Афғонистон Ислом давлатининг Москвадаги фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Ваҳоб Осифий, вазир-маслаҳатчи Муҳаммад Арсалай, Россия Ташқи ишлар вазирлиги, «Культура», «Вечерная Москва» рўзномалари, Кинонеделя» ҳафтаномаси вакиллари иштирок этдилар.

«Кўк кўл» афғонистонлик ёш рассом Умар Зикриёнинг фожиали қисмати ҳақида ҳикоя қилади. Фильмнинг асосий қисми Тошкентда суратга олинган. Чунки, фильм қаҳрамони Тошкент давлат театр ва рассомчилик санъати олийгоҳида таҳсил олади. Шу ердан Афғонистон урушига сафарбар қилиниб, бир умрга ногирон бўлиб қайтади. Фильм томошабинда урушга нисбатан кучли нафрат, тинчлик ва осойишталикка меҳр уйғотади.

Кўрикдан сўнг, Ўзбекистоннинг Россия Федерациясидаги элчиси Юсуф Абдуллаев сўз олиб, мазкур тадбирнинг ўтказилишидан мақсад азалдан оға-ини бўлган икки халқнинг дўстлик ва қардошлик муносабатларини мустаҳкамлаш эканини алоҳида таъкидлади.

Кинорежиссёр Саид Хумоюн Мурувват ана шу кўрикни ташкил қилган Ўзбекистон Республикаси элчихонасига миннатдорчилик билдирди.

Кўрик ниҳоясида Ю. Абдуллаев кинорежиссёр С. Муруввата элчихона жамоаси номидан совға топширди.

Фаҳриддин ПАРПИЕВ,
Москва шаҳри.

«БОҒИШАМОЛГА МУСАФФО ҲАВО КЕРАК»

«ХАЛҚ СЎЗИ» 1993 ЙИЛ, 14-ОКТЯБРЬ

Мазкур мақола Андижон шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси, гидрометбюро, санитария-эпидимология станцияси раҳбарлари иштирокида муҳокама этилди.

Шуни таъкидлаш жоизки, «Боғишамол» даҳасидаги мавжуд саноат корхоналари экологик талаблар ҳисобга олинмасдан 60—70 йилларда қурилган. Кейинчалик эса, даҳанинг қуйи қисмида жойлашган корхоналарнинг санитариявий ҳимоя майдонлари ҳисобга олинмасдан, фуқароларга якка тартибда уй-жой қуриш учун ер ажратиб берилган. Мавжуд ғишт, оҳак хумдонлари ва асфальт-бетон ишлаб чиқариш цехлари эса экологик талабларга мутлақо жавоб бермайди. Андижон шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси шаҳар ҳокимлиги билан бу муаммоларни бартараф этиш борасида аниқ чора-тадбирлар белгилаб, уни амалга ошириб келмоқда.

Даҳада экологик назорат кучайтирилди. Натижада 12 корхонанинг 88 ғишт хумдони, 39 оҳак пишириш хумдонлари ва асфальт-бетон цехининг фаолияти бутунлай тўхтатилди. Карбид ва алгопарит цехларида тегишли таъмирлаш ишлари ўтказилди. Натижада атмосферага чиқарилаётган зарарли моддалар миқдори 425 тоннага камайди.

Вилоят матлубот жамияти ва «Ўзкоопстроймонтаж» трестига қарашли ғиштхоналарни бошқа жойга кўчириш учун ер майдонлари ажратилган бўлиб, у ерда муайян ишлар олиб борилаяпти. Хуллас, шаҳар ҳудудидаги «Боғишамол» даҳасидаги атроф-муҳитни зарарли моддалар билан ифлослантираётган корхоналар фаолияти шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг доимий назоратида турибди.

Х. ХАЛИЛОВ,
Андижон шаҳар ҳокими.
А. ЙЎЛДОШЕВ,
шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси.

Ҳушёр бўлинг!

Россиялик сайловчиларга мактуб

Азиз россияликлар!

Расман олиб қаралганда, эҳтимол, менинг бу мактубни ёзишга ҳаққим йўқдир. Чунки, биз бошқа-бошқа мамлакатлар фуқаросимиз. Аммо, яқин-яқингача бир мамлакат аҳли эдик, ҳозир ҳам минг бир томиримиз туташиб кетган «ён қўшни — жон қўшни»миз, бир-биримизнинг бахтимизни ҳам, кулфатимизни ҳам кўнгилга яқин оламиз. Шунинг учун ҳам сизларга ушбу мактуб билан мурожаат қилишни лозим топдим.

Олдингизда муҳим воқеа — Россиядек улкан мамлакатнинг келажагини белгилайдиган парламент сайлови ва Конституция ҳақидаги референдум турибди. Ана шу муносабат билан парламентдан ўрин олишга интилаётган партия ва ҳаракатлар раҳбарларининг сайловолди баёнотлари, тўғрироғи, улардан фақат биттаси — Жириновскийнинг (айрим журналистлар сингари киноя билан бўлса ҳам мен уни на жаноб деймаи, на ўзи ва отасининг исмини айтаман — назаримда, у ҳатто бундай кинояни ҳам ҳурмат деб тушуниб, баттар талтаяди!) нафақат ғайрипарламентона, балки ғайримаданий, ғайриинсоний баёнотлари мени қўлимга қалам олишга мажбур этди.

Жириновскийни биз 1991 йилдан — Россия президентлигига сайлов мавсумидан бери биламиз (бу пайтгача у ким эди, қайси кавакда ётувди, қандай оқаванинг кўпиги бўлиб юзага чиқди, — бизга қоронғи). Ўша пайтдаёқ унинг собиқ СССР чегарасини Россия чегараси қилиб қайта тиклаш зарурлиги, барча республикалар Россиянинг губернияси сифатидагина мавжуд бўлиши лозимлиги ҳақидаги сафсаталарини эшитиб ёқа ушлаган эдик. Доно рус халқи бундай думбулни Россиядек мамлакатга президент қилиб сайлаши мумкин эмас эди, сайламади ҳам. Аммо...

Аммо, ўшанда ҳам барчани ҳушёр торттириши лозим бўлган бир воқеа юз берган — унга уч миллиондан ортиқ киши овоз берган эди. Бу воқеага сал беписандроқ қаралгани хато бўлганга ўхшайди...

Хуллас, янги сайлов баҳонасида Жириновский яна майдонга чиқди. Сизларда «овқат маҳали иштаҳа очилади», деган мақол бор. Ана шу мақолдагидай, ҳар қандай ҳаракати, ҳар қандай ҳақоратомуз гапи учун ҳеч ким мушугини пишт демаганигами, Жириновскийнинг ҳам баттар иштаҳаси очилиб кетди. У сизларга: «Қўшниларимиз ёмон яшаши эвазига сизлар яхши яшайсизлар», деб ваъда берганидан кейин яна эски ашуласини айта бошлади: «Россия собиқ СССРнинг меросхўри сифатида барча собиқ республикаларни губерния қилиб бирлаштириши керак (ҳалиям буни истаса: «мени қўшиб олинглар» деб ялиниб келинглар қани, ўйлаб кўрамиз — губерния қилиб оламизми, уезд қилиб оламизми...), «Бу яқин ўртада битта мамлакат — Россия бўлади», «қаерда яшамасин, руслар бошқалардан яхши яшаши керак» ва ҳоказо...

Ҳокимиятга парламент йўли билан эришмоқчи бўлган бу «халқаро ҳуқуқшунос» (ўзининг «камтарона» таъбири) парламент энг аввало маданият, парламент йўли эса — маданий йўл эканини унутиб қўйиб (эҳтимол, ҳеч нарсани унутмагандир, қозонда бори чўмичга чиққандир?), бошқа халқларни, бошқа мамлакатлар президентларини ҳақорат қилишгача бориб етди. (Бир мамлакатнинг оддий фуқароси бошқа мамлакат Президентини ошкора ҳақорат қилиши халқаро ҳуқуқнинг қайси моддаларига мувофиқлигини «халқаро ҳуқуқшунос» билар, балки?).

Жириновскийнинг кимлиги унинг гапларидан билиниб турибди, албатта. Халқ уни президент қилиб сайламаганидек, бу сайловда ҳам у на унинг партиясига овоз бермаслиги тайин. Бироқ ўтган сайловдаги уч миллиондан ортиқ овозни эсласак... Айниқса, бугунги кунда сунъий тарзда кўтарилаётган «мустақил мамлакатлардаги русийзабон аҳоли муаммоси» Жириновскийлар тегирмонига сув қуйиши мумкинлиги кишини ташвишлантиради.

Жириновскийнинг бир қобилиятини инкор этиб бўлмайди — у яхши нотиқ. У «оташин», «ватанпарварона» нутқлари, Кашпировскийдек «сеҳргар»лиги билан унча-бунча одамни «сеҳр»лаб қўйиши эҳтимолини ҳам хотирдан соқит қилмаслигимиз лозим. Бу ўринда шуни айтишим керакки, бундай «нотиқ»лар бизнинг янги тарихимизда ҳам (Ўзбекистоннинг янги тарихи 1991 йил 1 сентябрдан бошланади) пайдо бўлган эди. Халққа «порлоқ уфқлар» ваъда қилган, бу ваъдасига унча-бунча одамни ҳам ишонтирган бу «нотиқ»лар ҳозир паст-пастқам жойларда баланд «овоз»ларга шивирлаб интервью бериб юрибди... Бу гапнинг сизларга алоқаси йўқдир, лекин, Жириновскийлар бизга — бошқа халқларгагина эмас, рус халқининг ўзига ҳам сездирмасдан таҳдид солаётганини таъкидлаш учун айтаяпман...

Ўзбекнинг доно мақоли бор: «Ит ҳурар — карвон ўтар». Биз Жириновскийнинг алжирашларига мана шу мақол нуқтаи назаридан қараймиз. Бинобарин, биз ҳеч кимдан қўрқмаймиз. Мустақил Ўзбекистонни ҳеч ким, ҳеч қандай дағдағаю пўписа, ҳеч қандай ҳийлаю найранг ўз йўлидан қайтаролмайди. Тарих ғилдираги орқага айланмаслигидек оддий ҳақиқатга ақли етмаган ҳар хил «халқаро ҳуқуқшунос»ларнинг ҳақиқий ўрни эрта—бир кун очиқ-ойдин аён бўлади-қолади...

Демак, мен бу мактубни қўрқув туфайли битаётганим йўқ. Россия давлати, Россия халқи билан тарих ва тақдир риштлари орқали маҳкам боғланганим туфайли битяпман. Президентимиз халқимизнинг «қўшнинг тинч — сен тинч» деган мақолини айтиб чарчамаганидек, Россия мамлакатининг мустаҳкамлиги, Россия халқининг осойишта турмуши бутун дунё мамлакатлари ва халқлари сингари Ўзбекистон мамлакати ва халқининг ҳам диққат марказида туради. Не-не уруш, не-не қирғинларни, не-не нодону мустабидлар зулмини бошидан кечирган жафокаш рус халқи не-не машаққатлар билан тўғри йўлини қидираётган бир пайтда Жириновский сингари «булбулигўё»ларнинг сўзига учадиган айрим кишилар ҳам топилиб қолиши мумкинлигини ҳисобга олиб, уларни огоҳлантириб қўймоқчиман: ҳушёр бўлинглар, азизлар!

М. ХУЖАЕВ,
ЎзА мухбири.

Навоий номидаги Давлат мукофотига номзодлар

ҲАЗРАТ ҚАСРИГА ЁҚДИ БИЛЛУР ШАМ

Ҳазрат Навоий ҳақида 40-йилларда ёзилган биринчи йирик насрий асар — «Навоий» романи бузруквор Ойбек қаламига мансуб бўлса, бу соҳада 80-йилларда яратилган биринчи йирик шеърий (эпик) асар — «Навоийнома» чоркитобини салоҳиятли шоиримиз Барот Бойқобилов яратиш шарафига муяссар бўлди. Унда Алишер Навоийнинг бутун шарафли умри туғилишидан тортиб вафотига қадар бўлган ғоят мураккаб, ўта зиддиятли тарих қамраб олинган.

«Навоийнома» тўрт жилдлик шеърий романдан иборат бўлиб, 1977—1987 йиллар мобайнида яратилди. Мазкур асарнинг биринчи жилди — «Нотинч Хуросон»да 1441—1464 йиллардаги воқеалар—Алишер Навоийнинг дунёга келиши, улғайиб-ўсиши, Самарқандга сафари тасвирланади. Унда Алишернинг ота-онаси, Ҳирот ва Машҳаддаги сиёсий-ижтимоий, илмий-адабий муҳит, Навоийнинг ўсмирлик, талабалик йиллари, Лутфий, Шарафиддин Али Яздий ва Мирзо Улуғбек билан учрашувлар, Ҳусайн Бойқаро билан дўстлиги, тож-тахт учун Ҳиротдаги беомон, даҳшатли курашлар шоир томонидан катта қизиқиш, зўр эҳтирос ва ҳаяжон билан гавдалантирилган.

Отаси Шоҳрухнинг дафн маросимига Самарқанддан Ҳиротга келган Улуғбек Мирзо ёш, ноёб истеъдод соҳиби бўлмиш Алишерни кўриб, у билан суҳбатлашади, унинг пурмаъно сўзлари Улуғбекда ёрқин таассурот қолдиради. Сўнгра Мирзо Улуғбек мазкур суҳбатлар таассуротини ифодалаб, Алишербекнинг падари бузрукворн, замонасининг ардоқли кишиси Ғиёсиддинга шундай дейди:

«Юлдузлар сўзини англамиш ўғлон,
Кўнглида, не ажаб, шеър қилса туғён.
Не ажаб, бўлса ул шоири даврон,
Бошига кўтаргай мулки Хуросон!»

Бундай ажойиб шеърий сатрлар шоир Барот Бойқобиловнинг ҳаққоний шеърий ихтироси, қудратли фикрий парвозидир. Бу ерда улуғвор Мирзо Улуғбек пешбинлик қилганидек, Алишер Навоий «Шоири даврон» бўлганлигига, ул муътабар зотни нафақат «мулки Хуросон», ҳатто Мовароуннаҳр, бутун Шарқ турк-форс назмиёт олами бошига кўтарганлигига бутун башарият сўнгги беш аср мобайнида амин бўлди.

Чоркитобнинг иккинчи жилди «Шукуҳли карвон» шеърий романидир. Ушбу асарни ёзишдан шоирнинг асосий мақсади Алишер Навоийнинг тақдирини ҳозирги мустақил ва сарбаланд Ўзбекистонимиз тупроғи, «сайқали рўйи замин» Самарқанд билан боғлаш, ул муборак зотнинг табаррук қадами теккан заминини улуғлаш, Навоийнинг шул олтин бешикда улғайиб, таҳсил олгани ва шоир сифатида шаклланиб, ўзбек улусига танилганини алоҳида ғурур ва ифтихор ила таъкидлашдир.

«Навоийнома»нинг «Соҳиб Хуросон» деб аталмиш учинчи жилдида 1469 — 1487 йиллардаги ўта ибратли ва драматик тарихий воқеалар тасвирланган бўлиб, бу асарда ўқувчи Алишер Навоийнинг Ҳиротдаги сербарака, серфайз фаолиятлари, унинг Ҳусайн Бойқаро, Абдураҳмон Жомий, Султон Али Машҳадий, Камолиддин Беҳзод каби давлат арбоблари, шоирлар, адиблар, санъаткорлар билан бўлган муносабатлари билан танишади.

Тўртинчи жилди «Қонли Хуросон» деб аталади. Унда 1487—1501 йиллардаги тарихий воқеалар, Алишер Навоий умрининг қиш фасли, унинг кексалик даври, хасталиги ва вафоти, бутун Ҳирот аҳолисининг оғир, аламиок қайғу-ғамлари тасвирланади. Шу жилдда ёзилган мухтасар баённомада айтилганидек, бу китобда даҳо шоиримизнинг пурқудрат тафаккури жаҳолат дунёсини порлоқ машъала каби ёритиб турганлиги ажойиб шеърий сатрларда тасвир этилади.

Хуросон давлатининг пойтахти Ҳиротда юз берган ички сиёсий жанжаллар, жаҳолатнинг манфур кучи, сарой ичидаги ярамас фисқу фужурлар ўз ишини қилиб, забардаст Алишер Навоийнинг тинкасини қуритган, уни тузалмас оғир касал ҳолига олиб келганлигини Барот Бойқобилов бағоят мантиқли, ишонарли тарзда баён этади.

Заҳматкаш ижодкор Барот Бойқобилов яратган «Навоийнома» шамсулмиллатимиз, бузруквор Ҳазрат Навоий пурфайз умрининг тўрт фаслини: баҳори, ёзи, кузи ва қишини зўр эҳтирос, алоҳида сидқидил, самимий меҳр-муҳаббат билан, мажозий равишда тасвир этганлигига муҳтарам шеърият мухлисларининг диққат эътиборларини алоҳида жалб этмоқчимиз.

«Навоийнома»дек ўттиз беш минг мисра, эллик босма табоқдан иборат маснавийда ёзилган ажойиб, йирик шеърий асар илгари адабиётимизда йўқ эди.

Шу нарсани назаримиздан узоқлаштирмаслигимиз лозимки, Барот Бойқобилов ўз асарини собиқ Шўролар тузуми ҳукмрон бўлган бир пайтда (1977—1987 йилларда) ёзган, унда тарихимизнинг XV асрдаги шонли, мураккаб даври бугунги кун нуқтаи назаридан, бутун борлиғича, тўғри ва ҳаққоний ёритилган. Бу ҳазилакам иш эмас. Мазкур фикр билан боғлиқ яна бир гап. Шу пайтгача Алишер Навоийнинг замондоши, маслакдоши, дўсти, Ҳирот султони Бойқарога бўлган муносабатимиз салбий эди. Барот Бойқобилов Ҳусайн Бойқарога тарихан ҳаққоний ёндошди.

Барот Бойқобиловнинг устози Миртемир оғанинг образли ибораси билан айтганда, «Ургутдан чиққан бургут», заҳматкаш, самимий ва истеъдодли шоирнинг ўзи Навоий номидаги мукофот соҳиби бўлишга арзийди, деб дадил айта оламиз.

Ориф УСМОНОВ,
филология фанлари доктори.

Чорвачилик нега оқсамоқда?

Қиш-қировли кунлар бошланди. Бу айниқса чорвадорлар ҳаётида масъулиятли давр. Республикамизда тўққиз ой якуни бўйича давлатга гўшт, сут тайёрлашда ўтган йилдагига нисбатан бирмунча ўсишга эришилди. Ҳар бош сигирдан соғиб олинган сут ўртача 30 килограмм кўпайган бўлса-да, умумий аҳвол кўнгилдагидек эмас. Ноябрь ойининг дастлабки 18 кунида сут соғиб олиш кескин камайди. Мавжуд 380 минг бош соғин сигирнинг ҳар бирidan кунига атиги 5,7 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Бу — ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча оз. Бунинг боиси нимада?

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбири республика Қишлоқ хўжалик вазирлиги чорвачилик Бош бошқармасининг бошлиғи О. СОВИРОВ билан бунинг асосий сабаблари ҳақида суҳбатлашди.

— Омонилла Носирович, шу йил олти ойлик иш якунларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида Президентимиз Ислом Каримов деҳқончилик-саноат мажмуида, айниқса чорвачиликда иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш борасида йўл қўйилаётган камчиликлар ҳақида куюниб гапирди...

— Чорвадорларимиз танқиддан тўғри хулоса чиқариб олишга ҳаракат қилмоқда. Ҳозирдаёқ қишга омухта ем ва бошқа ширали озуқалар ғамлаб қўйилди. Моллар қишки рацион асосида боқилмоқда. Маҳсулот етиштириш ҳам бир оз кўпайди.

Бироқ, ойни этак билан ёпиб бўлмайди, деган гап бор. Айрим вилоятларда мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмаётир. Вилоят, туман деҳқончилик-саноат уюшмалари ва баъзи хўжалик раҳбарлари чорвачиликни ривожлантиришга ҳамон иккинчи даражали иш деб қарамоқдалар. Республика бўйича фақат Наманган ва Хоразм вилоятларигина давлатга гўшт сотиш 9 ойлик режасини бажарди. Тошкент, Жиззах, Самарқанд, Навоий ва Андижон вилоятларида давлатга гўшт сотиш 67—82 фоизда қолиб кетди.

Айрим туманларда давлатга чорва маҳсулоти сотиш ўтган йилга нисбатан камайди. Сариосиё туманида —231, Қуйичирчиқ туманида — 337, Қизилтепа туманида — 387, Ўзбекистон туманида эса 171 тонна гўшт кам топширилди. Бундай ноxуш аҳволни Вобкент, Олот, Китоб, Яккабоғ ва Самарқанд тумани хўжаликларида ҳам кузатиш мумкин. Сирдарё тумани чорвадорлари давлатга сотилиши лозим бўлган сут миқдорини 1398 тонна камайтириб юборди. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент, Фарғона, Андижон ҳамда Самарқанд вилоятларида қорамол, айниқса соғин сигирлар кескин камайиб кетди.

— Қишлоқ хўжалик вазирлиги бўрдоқига боқиладиган қорамолни ихтисослаштирилган хўжаликларга топшириб семиртириш ҳақида кўрсатма берган эди. Бу вазифа қандай бажарилмоқда?

— Гўштга топшириладиган қорамолни хўжаликларда боқиш яхши самара бермаётир. Лекин билганидан қолмаётган айрим хўжалик раҳбарлари семизлиги талаб даражасида бўлмаган молларини гўштга топшириб, имкониятни бой бермоқда. Андижон, Жиззах, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида гўштга топширилаётган қорамолнинг ўртача вазни 13—20 килограмм камлигининг боиси ҳам ана шунда.

— Чорвадор учун синов кунлари бошланди. Қишловдан беталофат чиқиб олиш борасида қандай чора-тадбирлар кўрилмоқда?

— Яширишнинг ҳожати йўқ, ички имкониятлардан самарали фойдаланган тадбиркор чорвадоргина молини қишловдан муваффақиятли олиб чиқади. Афсуски, ноябрнинг дастлабки аёзли кунлариданоқ аҳволимиз ошкор бўлиб қолди. Молга берсанг соз емиш, сени боқар ёзу қиш, дейди доно халқимиз. Қишлов учун етарли ем-хашак ғамлаб қўймаган хўжаликларда аҳвол ачинарли. Республикада ҳар куни ўтган йилдагига нисбатан 43 тонна сут кам соғиб олинмоқда. Сирдарё, Тошкент вилоятларида соғин сигир маҳсулдорлиги анча паст. Қарангки, Сирдарёда — 22 минг, Қашқадарёда — 23 минг, Навоийда — 26 минг, Самарқандда — 37 минг тонна режадагидан кам дағал хашак жамғарилган. Айрим вилоятларда силос, сенаж тайёрлаш ҳам кўнгилдагидек бўлмади.

Мол озуқа билан тирик. Айрим хўжалик раҳбарлари тежамкорликнинг осон йўлидан бормоқдалар. Молга 10—15 ўрнига 6—7 озуқа бирлигида емиш бериб, маҳсулдорликнинг камайишига сабабчи бўлишмоқда.

Тажрибали чорвадорлар соғин сигирни иссиқ хоналарда сақлашнинг ҳосиятини яхши билишади. Навоий вилоятининг Хатирчи туманидаги фермаларда ўтказилган тажриба буни яққол кўрсатди.

Республикамизда йилига 3 минг килограмм сут бериши мумкин бўлган зотдор моллар оз эмас. Ҳамма гап чорвага ўгай кўз билан қарамай, мўл озуқа жамғариш, жониворларни ихлос билан парваришлашда қолган. Айрим чорвадорлар озуқа экиладиган ер майдонлари етишмайди, деб баҳона қиладилар. Бундай даъвога асос йўқ. Баъзи хўжаликлар маккажўхори ва бедадан мўлжалдаги ҳосилни ололмай имкониятни бой бердилар.

Ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Аҳолини гўшт, сут маҳсулотлари билан етарли миқдорда таъминлаш республика чорвадорларининг муқаддас бурчидир. Бугунги кунда ҳар бир чорвадор ана шу масъулиятни яхши англаган ҳолда меҳнат қилмоғи лозим.

Пўлат НИШОНОВ.

Ёш полвонлар.

ХОМ АШЁДАН ТАЙЁР КИЙИМ

ГУЛИСТОНДА жаҳон андозаларига мос пайпоқ тўқийдиган «Нилуфар» қўшма корхонаси ишга тушди. Шаҳар пахта заводи қошида қурилган бу корхона Туркиянинг «Мадсон» фирмаси билан ҳамкорликнинг илк самарасидир. Шартномага кўра, бу ерда яна иккита қўшма корхона қурилади. Ип-калава йигириш ва тўқимачилик цехлари ишга тушгач, хомашёдан тайёр кийимлар тикишгача бўлган бутун бир тизим вужудга келади.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Юксак ривожланган мамлакатлардаги ишбилармонлик анъаналари кўп асрлик тарихга эга. Шахс ва жамият фаровонлиги кишиларнинг ишбилармонлик хусусиятларига кўп жиҳатдан боғлиқлиги маълум. Шу маънода журналист Е. Русаковнинг яқинда чоп этилган «Америка без стереотипов» номли китобидан олинган ушбу парчани эътиборингизга ҳавола қиламиз.

«Бўлмайдиган иш»ни бўлдириш сирлари

Машҳур ёзувчи Лорд Четерфильд ўғлига шундай насиҳат қилган эди: «Агар қўлингдан келса, бошқалардан ақллироқ бўл, лекин уларни бунга ишонтиришга уринма». Яна бир ҳикмат: «Ҳар бир аҳмоқ ўз хатоларини ёқлаши мумкин, кўпчилиги шундай қилади ҳам, бироқ ўз хатоларини тан олиш кишини атрофдагилардан юксалтиради ва унга олижаноблик ҳамда қувонч бағишлайди. Камсуқум бўлиш керак, чунки сиз ҳам, мен ҳам жуда ҳалигиндақа улуғлардан эмасмиз».

Нормал Пил ўзининг «Ижобий фикрлаш кучи» номли рисоласида фикр юритиш кайфиятига таъсир кўрсатишини таъкидлайди. Мана, рисоладаги асосий мазмун.

Агар миянгиз чарчаса, бадан, асаблар, мускуллар ҳам унга «кўнади». Мабодо мия нима биландир кучли банд бўлса, қанча вақт ўтганини «унутиб» ишлайверади. Кайфият кўп жиҳатдан руҳий ҳолатга, руҳий ҳолат эса калла нима билан тўлдирилганига боғлиқ. Анчагина одамлар фақат ҳеч нарсага қизиқмасликлари туфайли чарчоқ ҳиссини туюшади. Уларни ҳеч нарса ҳаяжонлантирмайди. Ҳамма нарсага бефарқ. Улар учун шахсий юмушлар бутун инсоният ташвишларидан ҳам муҳим. Уларнинг майда истаклари ва ёқтирмасликларидан бошқа нарса аҳамиятга эга эмас. Улар бемаъни ишлар туфайли ўзларини ҳолдан тойдиришади. Ҳориб-чарчашади. Ҳатто касал бўлиб қолишади.

Чарчоқдан қутулишнинг энг яхши йўли — ўзингизнинг чуқур ички интилишларингизга мос келадиган иш билан шуғулланишдир. Сизнинг ақлингиз бекорчиликдан зерикади ва чарчайди. Чарчашга йўл қўймаслик керак. Ишга бошингиз билан «шўнғиб» кетинг. Мажбур қилинг. Нима биландир шуғулланинг. Ўзингизда борини сарфланг. Ўзида борини сарфламайдиганларга ҳаёт кулиб боқмайди. Лекин ширин орзуларни амалга ошириш, йўлнинг охиригача боришга фақат аниқ мақсад қўйилгандагина эришилади. Жасорат ва характер керак, ҳаммадан кўпроғи ўзига ишонч керак. Ўзингизга ишонинг ва сиз жасорат билан характерга эга бўласиз.

Америкаликлар тафаккурига кўпроқ Эмерсон, Торо ва Уильям Жеймс таъсир кўрсатган. Ҳозирги америкаликнинг фалсафасини таҳлил этарканcиз, уларнинг таълимотига қўшилиб, америкаликнинг алоҳида бир иқтидорини — тўсиқларга таслим бўлмаслик ва «бўлмайдиган ишни бўлдириш» қобилиятини яратганлигини тушуниб етасиз.

Пилнинг фикрича, ҳаракат, интилиш фалсафаси қарор қабул қилишга амалий ёндашишга асосланади. Унинг мазмуни билан танишинг:

ҳар қандай муаммо ҳал бўлади, деб ишонинг. Хотиржам бўлинг, зўриқиш диққатни бир жойга йиғишга халақит беради, мия кучли ҳаяжон пайтида самарали ишламайди. Ўзингизни мажбурлаб бир қарорга келманг, қарор ўз-ўзидан келиши учун ўзингизни эркин тутинг.

«Сиз истаган техника ютуқлари» китобининг муаллифлари Дональд ва Элеонора Лейрдларининг асосий ўгитларидан бири шундай. «Пулдан аҳамиятлироқ бирор нарса учун меҳнат қилинг». Мана, улар нималар ҳақида ёзишади.

Ҳаётда нимагадир эришган кишиларнинг кўпчилиги биринчи ўринга ишни, кейингисига пулни қўяди. Уларнинг асосий мақсади нимага интилишган бўлса, шуни қилиш бўлган, кўпроқ буюм йиғиш бўлмаган сира.

Лейрдлар китобининг «Ҳеч нарсага қарамай муваффақиятга эришганлар ҳақида» бобида Юлий Цезарь, Жон Кеплер, Фредерик Шопен, Фридрих Шиллер, Чарлз Дарвин, Марсель Пруст ва бошқа кўпларнинг касаллиги ва ҳаётидаги оғирчиликлари ҳақида ҳикоя қилинади. Хулоса шундай: агар касалликлар билан оғриган кишиларки тарихда из қолдирган экан, соғлом одамга ўзидан бошқа ким халақит беради? Мақсадга эга, ўзидан қониқмайдиган кишилар олижаноб одамлар. Ўз-ўзидан қониқадиган кишилар ҳеч нимага эришолмайдилар...

Мана, Лейрдлар китобидан айрим маслаҳатлар:

«Белгилаб олган асосий йўлингиздан қайтманг. Ўз кучингизни беҳуда ишларга сарфламанг, асосийсига бутун диққатни жалб этинг. Энштейн ҳатто икки хил совундан фойдаланиш ҳаётни мураккаблаштиради, деб ҳисоблаган ва доимо бир хилини сотиб олган».

«Одамлар шуғулланадиган кераксиз ишларнинг сон-саноғи йўқлигидан ҳайратга тушасан киши», — дейди Генри Форд.

Дарҳақиқат, одамлар нималарга вақт сарфламайди дейсиз. Улар телефонда жуда узоқ жаврашади. Жуда кўп меҳмондорчиликка боришади ва у ерда узоқ ўтиришади. Керагидан уч баравар узун мактублар ёзишади. Улар чинакам муҳим ишлар бир четда қолиб кетиб, майда нарсаларга кўп вақт сарфлашади. Олди-қочди нарсаларни «ютоқиб» ўқишади. Кўнгилхушлик билан кўп ва хўб шуғулланишади. Бирор жиҳатдан: на амалий, на маънавий—руҳий жиҳатдан бойитмайдиган кишилар билан вақтни беҳуда ўтказишади. Янги иш билан шуғулланишга киришиш ўрнига, ўтиб кетганларини ҳикоя қилиб ўтиришади. Малакани тинмай ошириш ўрнига олди-қочди киногa ошиқишади.

Наполеон айтади: «Бирор иш билан шуғулланаётганда унга ўзингни тўлиқ бағишла, дунёдаги бор нарсани унут».

Ўз вақтингизни режа бўйича сарфланг. Виктор Гюго ён дафтарига ёзилган кундалик режа асосида ишлаган. Леонардо да Винчи ўсмирлигидан то умрининг охиригача кундалик режа асосида яшаган.

Вақтни режалаштириш фақат ишлаш ва дам олишни йиғиштириб қўйишни билдирмайди. Унисиниям, бунисиниям ўз пайтида қилиш керак. Бироқ қатъий кундалик режа ялқовликка берилишдан асрайди. Эртани кутмасдан кечқурун режа тузиб қўйинг. Йўлда ёки кутиш чоғида нима ўйлашни ҳам кўзда тутинг.

Энг аввал ёқтирмайдиган ишларингизни бажариб олинг, зеро улар кайфиятингизга кун бўйи салбий таъсир кўрсатиши мумкин.

Одамдаги энг кучли нарса — унинг иродаси... Ўзингизни иродангизга бўйсундиришга ҳаракат қилинг. Шундай қилсангиз, ишингиз анча унумли бўлади.

Машҳур адиб Эмиль Золя иш столида: «Бирор кунни бир сатрсиз ҳам ўтказмаслик зарур», деган шиор турган. Инглиз бастакори Салливен айтади: «Агар мен илҳом келишини кутиб ўтирганимда, бирор асарни яратолмаган бўлур эдим. Илҳом оғир ва изчиллик билан ишлашдан сўнг келади».

Хоҳлаймизми, йўқми, ялқовлик одамнинг табиатида бор. Америкалик аёлларнинг 9 фоизи, эркакларнинг 14 фоизигина табиий ялқовликларини енгишга ҳаракат қилиб ишлашади. Бошқалари эса ўз ялқовликларига қаршилик кўрсатолмайди.

Тезда бир қарорга келишга ўрганинг. Майда нарсалар ҳақида беҳудага ўйлаш ишнинг белига тепади. Ноқатъий кишилар ишни қойилмақом даражага олиб бораман деб чакана одамга айланганини сезмай қолишади. Қанчалик ғалати туюлмасин, тезда қабул қилган қароримиз неча кунлар ўйлаб, бизни қийнаб юрган фикрдан тўғриоқ бўлиб чиқади. Одам қанчалик кўп иккиланаверса, ундаги хурофий қарашлар, шубҳалар шунчалик кучаяверади. Таваккал қилиш афзалликка эга, қатъиятсизлик билан қўл ковуштириб ўтиргандан кўра, жуда тез-тез иккиланиб турадиган кишилар хато қилишдан чўчишади ва бу ҳол мақсадга эришишларига халақит беради.

Ҳар бир иш ва ҳар бир кунни ғайрат билан бошланг! Ишга қараб турманг, енг шимариб киришинг! Мураккаб экан деб чўчиб турманг — бошланг!

«Дунё» журналининг ишшона сони (1993 й.)дан.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР

ЖАҲОНДАГИ ЭНГ ЁШ ВРАЧ

АРМАНИСТОНЛИК Ева Торосян уч ёшидаёқ катта ҳаётга қадам қўйган эди.

ШУ ЁШИДА ўқишу ёзишни, инглиз тилида ярим соатлаб гапиришни билган Ева 13 ёшида мактабни тугатиб, Ереван тиббиёт институтига кирди. Ҳозир у 19 ёшда, институтнинг олтинчи курсида ўқияпти. Уни тугатгач, жаҳондаги энг ёш врач бўлса, ажаб эмас.

ТЎНҒИЗВАЧЧАЛАР НАҲОТКИ ЕТИМ ҚОЛИШСА...

БОШҚИРДИСТОНДАГИ Нугуш қишлоғи аҳолиси «ўрмонлик куёв» ёввойи тўнғизини ҳали кўп йиллар эслаб юрса керак.

БУНДАН икки йил муқаддам қишлоқда ногаҳон пайдо бўлган тўнғиз хонаки чўчқалар билан «тил топишди-ю», бу ерга тез-тез келадиган бўлиб қолди. Кунлар ўтиши билан гоҳ у, гоҳ бу хонадонда «ноқонуний» оталарига жуда-жуда ўхшайдиган «йўл-йўл бекасам»ли тўнғизваччалар дунёга кела бошлади. Уларнинг тез ўсиб, этига эт қўшилаётганини кўрган хонадон соҳиблари ҳам «куёв»ни хушхўр емишлар билан сийлашни канда қилмадилар.

Аммо, афсуски, кейинги кунларда тўнғизнинг қадами тийилиб қолди. Наҳотки, тўнғизваччалар етим қолишган бўлишса...

ҚОТИЛЛАРНИНГ ҚОҒОЗГА КУЧЛАРИ ЕТМАДИ

МИСР ички ишлар вазири Ҳасан ал-Алфийга суиқасд қилинган чоғда бир тахлам қоғоз унинг жонига оро кирганди.

ТАСОДИФНИ қарангки, вазир шу пайтда мамлакатда авж олган террорчи тўдалар фаолиятига оид расмий қоғоз ва махфий ҳужжатларни олиб кетаётган эди. Улар шу қадар кўп эдики, орқа ўриндиқнинг ярмини эгаллади. Аш-Шайх Рихан кўчасида кучли бомба портлашидан 5 киши ҳалок бўлди, 20 киши жароҳатланди. Вазир эса фақат қўлидан енгил яраланди, чунки бомба парчаларини ўша қоғозлар тўсиб қолган эди.

СОЛМОН РУШДИ ЁНИГА АЗИЗ НЕСИН ҚЎШИЛДИ

ИСТАМБУЛ судида Мехмет Али Шодўғли исмли кимсанинг жиноий иши кўрилмоқда.

ТУРКИЯ матбуоти орқали бу шахс ёзувчи Азиз Несинни ўлдирган кишига 250 минг доллар беришини маълум қилди. Жаҳонга машҳур ҳажвчи ёзувчи Азиз Несиннинг гуноҳи нимада экан?

Мехмет Алининг таъкидлашича, ҳажвчи шоир Рушдининг «Шайтон шеърлари» китобини таржима қилган ва Туркияда чоп эттирган. Табиийки, судлов ҳокимияти Азиз Несинни ўлдиришга қасд қилган Шодўғли устидан жиноий иш қўзғади.

АРОҚХЎРНИ ШАЙТОН ВАСВАСАГА СОЛДИ

НИТВИНСК тумани қишлоқ кенгаши раиси С. Штефаннинг эшигини ярим тунда номаълум шахс тақиллатди.

УЙ эгаси эшикни очиши билан нотаниш эркак ўзини ичкарига урди-ю, мебелларни қулатиб, шамчироқларни синдирди, ҳатто раиснинг қизини бир мушт тушириб, уйни остин-устун қилиб ташлади. Кейин қўлларини икки томонга ёйиб, деразадан ташқарига қушдек отилди...

Кейинчалик маълум бўлишича, бу шахс ароққа ружу қўйгани оқибатида шайтон васвасаси касалига учраган экан. Қизиғи шундаки, бу нотавон банда учинчи қаватдан ерга гупиллаб тушса-да, бор-йўғи оёғининг бир бармоқ суяги синибди, холос.

БЮРОКРАТЛАРГА АТАЛГАН ОРДЕН

ЯРОСЛАВЛЬ вилояти ишбилармонлар уюшмаси «Доно бюрократ» орденини таъсис этди.

УЮШМА ижрочи директори Леонид Ивановнинг таъкидлашича, бу ғалати орден расмиятчилик ва сансалорликда ном чиқарган амалпараст тўраларга тақдим этилади.

МУШУКЛАРДА ЖОДУ СЕҲРИ БОРМИ?

МУШУКНИНГ ақлли жонивор эканлиги кўпчиликка маълум. Аммо унинг инсон умрини узайтирадиган хислати борлигини ҳамма ҳам билавермаса керак.

ҚОЗОНЛИК П. Васильевнинг бувиси вафоти олдидан унинг қулоғига шивирлаб, мушукларда яширинган бир нечта сир-синоат ҳақида оғзаки васият қилди. Кампирнинг васиятига амал қилган киши узоқ умр кўрибгина қолмай, кўпгина хасталик ва иллатлардан ҳам ҳоли бўлар экан. Кампирнинг ўзи 103 ёшда вафот этди. Ҳиндистон, Миср, Хитой давлатларининг қадимги адабиётларида мушуклардаги ғоят таъсирчан биоэнергетик куч юрак-томир хасталикларига даво эканлиги ҳақида маълумотлар берилган.

«СЕМИЗЛИКНИ ҚУЙИ КЎТАРАДИ»

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРОЛИК 47 ёшли Жозе де Силва 400 килолик вазни билан жаҳондаги энг семиз кишилардан бири ҳисобланарди.

БУТУН шаҳарга маълум ва машҳур бу ишсиз фуқаронинг бевақт ўлимига бесўнақай оғирлиги сабаб бўлди. «Тез ёрдам»да етиб келган врачлар уни шифохонага олиб кетиш учун 12 соат уриниб, ҳатто, ўрнидан қўзғата олмадилар. Ниҳоят ёрдамга чақирилган ўт ўчирувчилар уни шифохонага ҳайвонларни ташишга мосланган машинада келтирдилар. Бироқ бу ердаги врачлар ҳам беморнинг семизлиги туфайли, тезда ташхис қўёлмадилар. Кейинчалик маълум бўлишича Жозе чурра тушишидан вафот этган экан.

ЎҒРИ ҚАРИСА... ХОР БЎЛАРКАН

ГАМБУРГЛИК профессионал ўғри Отто Штаудингер ёши 65 га етгач, куч-қувватдан қолганига тўла иқрор бўлиб, «касби»ни ташлади.

ПУЛСИЗ «пенсия»га чиққан қария кунини ўтказиш мақсадида «гуллаган ёшлик чоғи»да ўмарган нафис атиргул рангли бриллиантли узукни сотмоқчи бўлди. Икки йигит бу нодир буюмга гўё харидор бўлишди-ю, уни Оттодан зўравонлик билан тортиб олди. Бечора собиқ ўғри мен «ўзимизникилар»данман дея ялинса ҳам, йигитлар «бир пайтлар шундай эди» дея қулоқ солишмади. Отто қаршилик кўрсатмоқчи бўлганида қорнидан пичоқ еб, касалхонага тушди. Ўзига келгач, ҳозирги ўғриларнинг «ноинсоф»лигидан нолишдан нарига ўтолмади.

• Қадриятларимиз

ТАБОБАТ ИЛМИНИНГ ДОНИШМАНДИ

IX-асрда Бухородан салоҳиятда беназир бир ўғлон чиқдики, у қадим Мовароуннаҳрни бутун дунёга танитди. Айнан ана шу зот Ислом табобатини, аниқроқ айтадиган бўлсак, пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом қолдирган «Ҳадиси шариф»ларда талқин этилган малҳамлар тилсимини очди ва уни бутун мусулмон оламига етказди.

Бутун кўпчилик, Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил ал-Бухорий ҳақида сўзлаганда ул зотга «Буюк муҳаддис», «Ҳадис илмининг султони», «Салоҳиятли имом» деб нисбат беради. Менинг эса, қабри Аллоҳнинг нури билан равшан бўлғуси ул зотни ҳам Ҳадис, ҳам табобат илмининг султони дегим келади. Исмоил Бухорий тўплаган хадисларни ўқиб, инсон—тана, жон (руҳ), нурдан, унинг танаси эса қон, сафро ва балғамдан ташкил топганини билиш мумкин. Инсон танасидаги қон томирларида шу суюқликлар билан жон ҳам айланиб юриши, бордию уларнинг ўзаро мутаносиблиги яъни мижози бузилса, касаллик келиб чиқиши «Саҳиҳи Бухорий»да нақл қилинган.

Шарқнинг тиббиёт китобларида, Хитой ва Тибет медицинасида ташхис (диагноз) қўйиш икки йўналишда олиб борилади. Биринчиси замонавий аппаратлар, лабораториялар, ўқитиш дастурлари орқали эт, суяк, қон, томир каби аъзолари орқали инсоннинг моддий ҳолатини билишга қаратилган.

Иккинчиси эса, бемор томиридан ушлаб ё унинг суратига қараб, туйғусини, севинчини, руҳнинг томирларда айланиш ҳолатини аниқлашдир. Яъни беморнинг руҳига қараб ташхис қўйиш.

Касаллик ҳам дарахтга ўхшайди. Унинг илдизи ўзгарса баргларияи ўзгаради. Гарчанд инсон танасидаги кўп касалликларнинг илдизи руҳиятда бўлса-да беморнинг оғрийдиган аъзоси бошқа жойда бўлади. Шу сабабдан айрим беморлар узоқ даволанишса-да, дарддан бутунлай фориғ бўла олмайдилар. Сабаби ташхис қўйишда фақат тана ҳолатини аниқлаш билан чекланиб, касалликнинг руҳиятдаги илдизи аниқланмайди. Томирдан ушлаб, беморнинг суратига қараб ташхис қўювчи мутахассислар эса касалликнинг илдизини аниқ айта олишади. Демак, аввало руҳий ҳолатга ташхис қўйдириб, кейин, тана замонавий тиббиёт аппаратлари орқали текширилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Замонавий тиббиётда касалликнинг олдини олиш деганда кўпинча эмлаш тушунилади. Тўғри унинг фойдаси жуда катта. Аммо соғлом бўлиш учун фақат эмлаш етарли эмас. Шарқда, мусулмон дунёсида асрлар давомида касалликларнинг олдини олишга катта эътибор бериб келинган.

Масалан, ислом дини фарзларини бажариш орқали қатор касалликларнинг олди олинган.

Тананинг атроф-муҳитда бўлаётган воқеа-ҳодисаларни қабул қилувчи асосий аъзолари — қўл (тирсаккача), оёқ (тиззагача), оғиз, қулоқ, бурун, кўзлар ҳисобланади. Тиббиёт текширувлари инсоннинг товонида, қулоғида ҳамма ички аъзоларнинг акси борлигини кўрсатади. Демак, киши тонгда таҳорат қилиши билан, тўғридан-тўғри ички аъзоларини уйғотади. Шу боис таҳорат қилиб юрган одамнинг танаси соғлом, руҳи тетик бўлади.

Намознинг моҳиятини тушуниш учун табиатдаги тирик ва тирик бўлмаган нарсаларнинг физика қонунлари орқали ўзаро боғлиқлигини билмоқ керак. Биргина мисол, ер шарининг Жанубий қутбидан, яъни Қибладан мусбат ишорага эга бўлган нурлар шимол томонга қараб тарқалиб туради. Ернинг Шимолий қутби эса, манфий ишорага эга. Шунинг учун Шимолдан манфий ишорали нур Жанубга йўлланади. Шарқдан Ғарбга мусбат, Ғарбдан эса, манфий нурлар тарқалади. Осмондан ерга доимо вертикал равишда мусбат, ердан осмонга манфий нурлар тарқалиб туради.

Инсоннинг яшаши, касаллиги ҳам ана шу нурлардан тўғри фойдаланишга боғлиқ. Унинг танаси табиат билан узвий боғлиқ ҳолда, ўзига нурни қабул қилади ва ўзидан нур тарқатади.

Одамнинг юз тарафи мусбат, орқа тарафи манфий, ўнг тарафи мусбат, чап тарафи манфий, бош тарафи мусбат, оёқ тарафи манфий ишоралидир. Электрокардиограмма ёзиб олиш усули, унинг диаграммалари шунга асосланган. Ер шари атрофини, Коинотни тўлдириб турган нурлар физиклар тилида электромагнит нурлар дейилади. Ота-боболаримиз уларни «Аллоҳ таоло нури» дейишган. «Махапхарата»да бу нур «прана» деб, Хитойда «инд», «ян» деб юритилади. Инсон танаси: тупроқ, сув, ҳаво ва ўт (олов)дан ташкил топган. Табиатдаги тирик мавжудот ҳам, нотирик мавжудот ҳам, Аллоҳ таоло нури билан тўлган. Бундай фикрлар Исмоил Бухорий тўплаган ҳадисларда кўплаб учрайди. Яъни фаришталар нурдан яратилган, улар чарчамайдилар, емайдилар, ичмайдилар ва ҳоказо. Аллоҳ таоло нури оқиш рангда бўлиб, шу нурда бутун коинот хабарлари, инсон танасининг ҳолати, соғлиги, беморлиги мавжуддир.

Қуёшнинг чиқиб ботиш жараёнида геомагниту электромагнитлар ҳам ўзгариб туради (бу ўзгаришлар «М» шаклида бўлади).

Одамларнинг иш қобилияти, чарчоқлик, турли хил касалликларнинг хуружлари, ўлишлар, туғилишлар чизмада кўрсатилган магнит майдонининг ўзгаришига боғлиқ. Кишининг бир кунда беш маротаба намоз ўқиши шу ўзгаришлардан пайдо бўладиган тананинг соғлигини, тана ва руҳнинг мувозанатини сақлашдир.

Узоқ умр кўришнинг асосий манбаларидан бири умуртқа поғоналарининг ўзаро эркин, силлиқ ҳаракатидир. Агар уларга туз тўпланса, умуртқалар орасидаги ички аъзоларга борувчи асаб томирлари торайиб, ички аъзолар касалликка учрайди. Тўғри бажарилган рукуъ умуртқа поғонасидаги касалликларнинг ривожини тўхтатиб туради.

Саждага борганда қўл ва оёқ бўғимлари йиғилаётган тузлардан тозаланилади. Бўғим қайчалик кенг ва силиқ ҳаракат қилса, улардаги ортиқча тузлар, кераксиз суюқликлар шунчалик кўп чиқиб кетади. Артроз (бўғимларга туз йиғилиши натижасида оғриб, юришни қийинлаштирадиган) касаллигининг олди олинади. Саждага борганда кураклар кўтарилиб, улар эркин ҳаракат қиладиган бўлади. Агар курак кўкрак қафасига ёпишиб қолиб, унинг ҳаракати чегараланса, юрак оғриқлари (инфаркт) каби оғир касалликларни пайдо этади.

Инсон танасининг фақат бир аъзоси касал бўлмайди. Балки, бир аъзонинг касалликка чалиниши иккинчи аъзода ҳам хасталик пайдо қилади. Шарқ даволаш услуби замонавий тиббиётдан фарқ қилиб, инсоннинг бутун танасини даволашга йўналтирилгандир. Дейлик ич оғриқлари ва ич кетиш касаллигига қарши турли хил антибиотиклар ишлатилади. Жаноби Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам эса, ич оғриғини асал бериб даволаганлар. Бундан кўзда тутилган мақсад оғриқнинг сабабчиси бўлмиш микробларни ўлдириш эмас, балки бемор қорнидаги ошган совуқликни мўътадиллаштиришдир.

Имом Бухорий ўз китобларида бу услубни қуйидагича баён этганлар:

Абу Саъид ал-Худрий ривоят қиладилар: **«Бир киши Расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб: «Менинг иним қорни (оғриётгани)дан шикоят қилаётир», — деди. Жаноб Расулуллоҳ: «Асал ичирғил!» — дедилар. Боягн киши қайтиб келиб, асал ичирса ҳам иниси тузалмаганини маълум қилди. Жаноб Расулуллоҳ бу гал ҳам: «Асал ичирғил!» — дедилар. Бояги киши яна қайтиб келиб, инисини тузалмаганини айтди. Жаноб Расулуллоҳ яна: «Асал ичирғил!» — дедилар. У яна қайтиб келиб, «Иним тузалмади», — деган эрди, Жаноб Расулуллоҳ: «Аллоҳ таоло (асалда одамлар дардига даво мавжуддир, деб) рост айтган, инингнинг қорни эрса, ёлғон сўзлайдир!» — деб жавоб қилдилар. Шундан сўнг, иниси дардига шифо топди».**

Жаноб Расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи васаллам қон босими хасталигидан қутилишда қортиқ билан қон олиш ҳақида айтиб кетганлар. Чунки ушбу хасталикнинг асосий сабабларидан бири танадаги бошқа суюқликларга нисбатан қоннинг кўпайишидадир.

Пайғамбаримиз ўз замонасида седанани ўлимдан бошқа ҳамма дардга даво деб, қатор касалликларни седана билан даволашни таклиф этганлар. Шунинг учун бўлса керак, бизларда ҳозиргача нонларга седана сепиш одат тусига кирган. Бу хил урф-одатларнинг кенг тарқалишида, жамиятни соғломлаштиришда яна Исмоил Бухорийнинг хизматлари беқиёсдир.

Имом Исмоил Бухорий тўплаган Ҳадислар халқ орасида кенг тарқалиб, табобатни, тўғри турмуш тарзини тарғиб қилди. Натижада гиёҳларни қўллаш, суқ чиқариш, қайтариқ қилиш, ҳаммомда буғ ва иссиқ билан даволаш, илгирлик каби табобат усуллари юзага келди ва оммалашди. Бундай даволаш, ташхис қўйиш усулларига ҳозир жаҳонда қизиқиш жуда катта.

Мадиёр САЛАЕВ,
«Шарқ» халқ табобати марказининг директори.

МАДАДГА МУҲТОЖ БЎЛМАГАН... СПОРТ!

ОДАМЛАР ҳам ўзлари туғилиб ўсган юртга ўхшайди. Чўлликлар бағри кенг, тоғликлар ғайратли, боғнинг одамлари эса ҳазилкаш бўлишади. Шунинг учун сурхондарёликлар Сурхондарёга жуда ўхшайдилар. Агар сиз бу воҳани яхши билсангиз, ҳар қандай даврада ҳам сурхондарёликни таниб олсангиз бўлади.

Искандар бундан бир неча минг йил илгари ғолиб аскарлари билан Амударёдан ўтиб, Сурхондарё тупроғига қадам қўйганида халқининг абжирлигини кўриб, улар билан урушиб бўлмаслигини англагандан сўнг қариндош бўлган эди.

Шундай, сурхондарёликларнинг боболари ҳам ўзларининг жанговар табиати билан фахрланганлар.

Ҳозир ҳам Сурхондарёда олишмайдиган ўғил боланинг ўзи йўқ. Сурхондарёча олишув биз телевизорларда кўриб юрган курашларнинг бировига ҳам ўхшамайди — барчасидан мукаммал. Сурхондарё курашини яхши биладиган полвон жаҳондаги ҳамма кураш турларида беллашаверади, ва енгиб чиқади. Сурхондарё — Қашқадарё кураши ана шундай: сал эҳтиётсизлик қилсангиз, оёғингиз осмондан келади. Аммо, бу кураш кўп йиллар қадр топмади. Спорт сиёсатга айланган йиллари Сурхондарё номидан бу воҳага алоқаси бўлмаган йигитлар курашар эди. Арсен Фадзаевни эшитгансиз, ана шу полвон ўз вазни бўйича жаҳон чемпиони эди. У ҳар йили бир-икки марта машина ёки мукофот олиб кетиш учун Сурхондарёга келса-да, Сурхондарёнинг нималигини билмас эди. Ваҳоланки, худди шу йиллари ҳам бу жаҳон чемпионини бир қўлда кўтариб ерга урадиган полвонлар бўлса-да, негадир улар мусобақаларда иштирок этмас эдилар. Сурхондарёнинг тўйлари — мусобақанинг асосий майдонлари. Бу ерда ҳеч ким ўзини тарозига солмайди — бир қарайди, кўнглига ўтирса, индамай олишаверади. Агар сиз ғолиб бўлсангиз-у, сизга даъвогар бўлиб чиқишса, рақибингиз ҳар қанча кучли бўлса ҳам майдонга тушасиз: тартиб шундай!

Шундай кураш кўп йиллар ҳисобга олинмади. Ўзбекистон истиқлоли қўлга киритилгандан сўнг, аввал Амир Темур бобомизнинг хотирасига бағишланган халқаро мусобақа бўлди. Сўнг ўтган йили Термиз шаҳрида ат-Термизий совриии учун халқаро беллашув ўтказилди. Фақатгина Сурхондарёда бу кўрикнинг саралаш мусобақаларида юзлаб полвон иштирок этди. Асосий беллашувда эса қумқўрғонлик Ўрол Тўраев Ўзбекистон Республикаси Президентининг миллион сўмлик мутлақ мукофотини қўлга киритди. Рустам Эргашев, Камол Бойтўраев деган сурхондарёлик полвонлар ҳам катта совринлар эгаси бўлишди. Ўрол Тўраев, Рустам Эргашев сингари забардаст йигитларнинг орқасида минглаб полвонлар тургаилиги одамнинг кўнглини тоғдай кўтаради.

Бошқа мамлакатларда полвонларни тайёрлаш учун кўплаб маблағ сарфланади. Сурхондарё полвонлари эса... полвон бўлиб туғиладилар ва уларга қилинадиган энг катта ёрдам — халақит бермасангиз бўлди! Агар сиз Сурхондарё курашини кўрган бўлсангиз, унинг ҳунар эмас, санъат эканлигига, шунинг учун ҳам уни алоҳида мактабларда кимларгадир ўргатиш мутлақо мумкин эмаслигига иқрор бўласиз. Чунки, Сурхондарёда олишишни ҳеч кимдан ўрганмайдилар.

Термиз шаҳридаги «Алпомиш» ўйингоҳида полвонлар машғулот ўтказадиган, усталардан кураш пандларини ўрганадиган мактаб бор. Бу мактабда турли ёшдаги 500 дан зиёд киши шуғулланади. Давраларни ларзага солиб олишган полвонларнинг айримлари ёшларга бу ерда полвонлик илмидан сабоқ берадилар.

Илгарироқ Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратларининг хотирасига бағишлаб ўтказилган мусобақада ҳам Сурхондарёдан 30 нафар полвон қатнашди. 16 та совринли ўринни олишди. Ўрол Тўраев билан Рустам Эргашев мутлақ ғолиб деб топилди. Учинчи ўрин эса, деновлик Эрали Мамарасуловга тегди.

Сурхондарёда спортнинг оммавий турларидан яна бири — кўпкари. Олтмишинчи йиллари Хрушчёвнинг отларни гўштга топшириш сиёсати Сурхондарёдаги чопағон отларни ҳам йўқ қилган эди. Қаранг, замон ўзгарди, яна яхши отлар пайдо бўлди. Ҳозир баъзи ишқибозларда умуман пул билан баҳолаб бўлмайдиган отлар бор. Аммо, минг йиллик тарихга эга бўлса-да, ҳали кўпкари расмий мусобақаларнинг алоҳида турига айлангани йўқ. Миллий байрамларда, Наврўзда, халқ сайлларида, ҳосил тўйларида кўпкари чопишади. Айниқса, кейинги пайтларда ҳамма тўйларда кўпкари берилмоқда... юртда от кўп, яхши от эса, ундан ҳам кўп!

Айтмоқчи, сариосиёлик ўн тўрт ёшли Бегали Саидов Испанияда ўтказилган жаҳон кўригида иштирок этди. «Сурхон» футболчилари эса, келгуси йили олий табақада ўйнайдиган бўлишди. Ҳозир 15 футболчи республиканинг бошқа вилоятларида тўп тепиб юрибди. Бу сайёрликнинг бир жиҳати моддий таъминотга ҳам боғлиқ. Пул эса ҳамишагидек... кам. Бори ҳам спортчига етиб боргунча, қумга сингган сувдек йўқ бўлиб кетади. Аммо спортнинг энг оммавий турлари ҳеч қачон пулга муҳтож бўлмайди ва улар шунинг учун ҳам ҳар қандай шароитда ҳеч нарса бўлмагандек, гуллаб-яшнайверади. Масалан, кўпкари, кураш сингари...

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ФАРҒОНА вилоятининг Бешариқ туманидаги «Умид» кичик корхонасини туман аҳли жуда яхши билишади. Чунки бу ерга қадам ранжида қилганларга ширинсухан, моҳир сураткашлар хизмат кўрсатишади.

Қурбонали Мусурмонқулов ана шундай сураткашлардан ҳисобланади. У суратхонага келган мижозларини хушнудлик билан кутиб олиш билан бирга 18 йиллик меҳнат фаолияти давомида кўплаб шогирдлар ҳам тайёрлади.

СУРАТДА: Қурбонали Мусурмонқулов шогирди Зоҳидбой Тўйчиевга тасвирга олиш сирларини ўргатмоқда.

Т. МАҲКАМОВ олган сурат.

Хабарлар

63 КИШИГА УЙ БЕРИЛДИ

Тошкент тўқимачилик комбинати маъмурияти жамоа аъзоларини уй-жой билан таъминлаш имкониятларини излаб топмоқда. Бу йил комбинатнинг 60 ёшга тўлиши муносабати билан тўқимачилардан 63 киши уйли бўлди. Шу мақсадда битказилган тўққиз қаватли уй комбинатга 280 миллион сўмга тушди.

В. ОРИПОВ.

ИШЛИ БЎЛИШАДИ

ХАТИРЧИДАГИ Акмал Икромов номли жамоа хўжалигида майиз ва мевасабзавот етиштиришнинг ҳадисини олган деҳқонлар кўп. Улар келишиб янги соҳага қўл урдилар. Энди бу ерда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик корхона қурилиши бошлаб юборилди. 36 миллион сўмга тушадиган бу корхона қурилиб битгач, кўплаб маҳаллий деҳқонлар ишли бўлишади.

У. ИБРОҲИМОВ.

• Муштарий мулоҳаза юритади

НЕГА «ШАРИФ» ДЕЙИЛАДИ?

Бухоро қадим тарихга эга. Ушбу муқаддас макон бир вақтлар жаҳоннинг маърифат ва маданият бешикларидан бири ҳисобланган. Араблар истилосига қадар халқ ҳунармандчилиги гуллаб-яшнаган. Кейинроқ, ислом дини пайдо бўлгач эса, шаҳар илм-фан тараққиёти билан бутун жаҳонни лол қолдирган. Мамлакатда дин мустаҳкам бўлиб, мусулмонлар «Каломи Раббоний»га содиқ эдилар. Агар бухороликлар бирор жойга саёҳатга борсалар, уларни зиёрат қилар эдилар.

Бу диёр ўша пайтларда бешта асосий жиҳатлари билан ажралиб турар эди. Биринчидан, илм ниҳоятда тараққий этган, иккинчидан, адабиёт ривож топди ва баланд чўққиларга кўтарилди. Учинчидан, ҳунармандчилик ва санъат тез тараққий эта борди, тўртинчидан, деҳқончилик илми бошқа мамлакатларга нисбатан анча илгарилаб кетди, ва ниҳоят, бешинчидан, шаҳар аҳли тижорат маданиятининг энг юқори поғонасини эгаллаган эди.

«Шариф» каломининг маъносига келсак, у асил, яхши, обрўли, азиз, меҳрибон, пок, софдил, беозор, садоқатли, хушитабиат, яхшилик қилувчи каби маъноларни англатади. Шариф киши шундай инсонки, ўзи доно, билимдон бўлса ҳам яна илм олишга интилади. У ҳар қандай жанжалнинг олдини оладиган кишидир. Бошқаларнинг хушбахтлигидан ҳамиша қувонади, одамларга доим ёрдам беради, унинг кўмаги билан ҳар қандай мушкилот осон бўлади. Шу маънода айтадиган бўлсак, Бухорои Шариф чиндан ҳам шариф инсонлар шаҳри бўлганлиги шубҳасиз.

И. РАЖАБОВ,
Ш. ФАЙЗИЕВ,
Бухоро шаҳри.

Қилмиш—қидирмиш

ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

«Гермес» тижорат фирмаси Термиз шаҳар ижроия комитетида рўйхатдан ўтаётган пайтда ташкилот, корхона ва компанияларга хизмат кўрсатишни зиммага олган эди.

Шундан сўнг хўжалик ҳисобидаги ремонт-қурилиш участкаси ҳисобидаги барча нарсалар унинг ихтиёрига ўтказилган эди. Темирйўлга яқин қулай жойдан ер ажратиб берилди. Хуллас, фирмага зарур барча шароит яратилди. Адолат юзасидан айтиш керакки, дастлаб бу ерда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилди. Хусусан, эшик ва ром, цемент, ғишт тайёрлаш йўлга қўйилди. Лекин, бу ишлар хўжакўрсинга қилингани тезда билиниб қолди. Чайқовчилик авж олдирилди, фирмани ташкил этган кишилар четлатилиб, унга Исмат Аъзамов деган кимса бошчилик қила бошлади.

Вилоят ички ишлар бошқармаси ходимлари «Гермес»нинг мазкур «Ишбилармон» бошлиғи уйини кўздан кечирганида сўнгги маркадаги яп-янги «Волга» ва «Жигули» автомашиналари, чет эл матолари, қурилиш ашёлари, 15 миллион сўм пул, бир неча япон телевизори, видеомагнитофон, видеокамералар борлигини аниқлади. Бундан ташқари, 336 грамм қорадори, жанговар граната топилди. Тергов ишлари бошланди.

Ч. ТУХТАЕВ,
ЎзА мухбири.

ЭЪЛОН

ФРИДОМ САППОРТ АКТ — ЎЗБЕКИСТОН — АҚШ ЎРТА МАКТАБ ДАСТУРИ

АҚШ ҳукумати «Озодликни қўллаб-қувватлаш фаолияти» дастурини эълон қилиш шарафига муяссардир. Бу дастур АҚШ ҳукумати томонидан моддий таъминланади. Бу халқаро мактаблар дастури бўлиб, ўзбекистонлик ўсмирлар АҚШ юқори синфларида ўқишлари ва америкалик оилаларда яшашларининг бир йил давомидаги моддий харажатларини АҚШ ҳукумати ўз зиммасига олади. АКСЕЛС жамияти дастури асосида ўқувчилар учун конкурс ташкил қилинади ва бу танлов:

Қарши (Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари, 5 декабрдан 10 декабргача);

Бухоро (Бухоро ва Навоий вилоятлари, 11 декабрдан, 16 декабргача);

Нукус (Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти, 18 декабрдан 23 декабргача);

Тошкент (Тошкент ва Сирдарё вилоятлари, 26 декабрдан 30 декабргача);

Наманган (Наманган ва Андижон вилоятлари, 8 декабрдан 13 декабргача);

Фарғона (Фарғона вилояти, 8 декабрдан 13 декабргача) шаҳарларида ўтказилади.

Агар Сиз конкурснинг биринчи босқичида иштирок этишни истасангиз, Сизда қуйидагилар бўлиши керак:

— туғилганлик ҳақида гувоҳнома;

— 3х4 ҳажмдаги 1 дона фотосурат;

— қора ёки кўк рангли ручка ва қалам.

Сизнинг ҳудудингиздаги тест танловининг жойи ва вақти ҳақида қўшимча маълумотлар олиш учун қуйидаги телефонларга мурожаат қилинг- 45-49-54, 45-42-71.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси, Ўқувчилар саройи, 5-хона.

Ўзбекистон Табиатни қўриқлаш жамиятининг республика совети, жамиятнинг республика совети раиси Ориф Алимовга умр йўлдоши

Карима УСМОНОВАнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

«Истиқлол» акционерлик жамияти жамоаси Ҳ. Х. Яҳёевга онаси

Шаҳодат МИРЗАЕВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон жумҳурияти фахрийлар ташкилотлари иттифоқининг кенгаши президиум аъзоси О. Алимовга умр йўлдоши

Карима УСМОНОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги республика «Фармация» ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ибн-Сино» номли тижорат ишлаб чиқариш фирмаси бош раҳбари Эркин Жўраевга отаси

Жўра НАЗАР ўғлининг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига, қариндош-уруғлари ва барча яқинларига ўз ҳамдардлигини изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси жамоаси етакчи муҳандис Тошмуҳаммад Раҳматовга рафиқаси

Раънохон РАҲМАТОВАнинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64606.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган ВОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миркамол МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ГУЛОМОВ.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Т. Долиев, навбатчи — Ю. Векмуродов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г—599. 97346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди 24.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6